

"Pri svoji časti obljubljam..."

Praznično jurjevanje goriških skavtov v Štmavru

Foto DPD

Uvodnik

Jurij Paljk

Kako naprej?

Gotovo ste že prebrali cel kup komentarjev na račun nedavnih volitev, ki so prinesle v Italijo vrsto novosti, žal predvsem takih, zaradi katerih nas bo še precej časa bolela glava, volilce namreč. V demokraciji velja pravilo, da zmaga tisti, ki na volitvah doseže polovico glasov in enega več. In tako se je zgodilo, da je na državnih volitvah zmagala desnica, premočno, zgovorno in neoporečno. Severna liga se je zmagoslavno vrnila na pozornico in žal je prav Severna liga danes tista, ki bo jeziček na tehtnici Berlusconi-jevi vladi, kar pove vse ali skoraj vse. Nedavne volitve so spravile na državni ravni v ropotarnico zgodovine vsaj za pet let tudi Mavrično levico in nekatere njene politike, za katere smo mislili, da brez njih ne moremo. A bomo zmogli, kot zmoremo in zmorejo v politiki brez vsakega posameznika. Na deželni ravni se je zgodilo nemoogoče in ne verjemite tistim, ki vam danes govorijo, da je bil Illyjev, in s tem naš!, poraz predvidljiv. Ne, ni bil in si ga Illy ni zaslužil, a dejstvo je, da bo odslej deželi Furlaniji Julijski krajini vladala Tondova desna koalicija in na vidnih mestih bodo odnsa ljudje, ki imajo do slovenske narodnostne skupnosti v Italiji odklonilen odnos. V deželni svet bosta odslej sedela dva Slovence: Igor Kocijančič iz Mavrične levice ter Igor Gabrovec, ki je kandidiral na listi Slovenske skupnosti, v Rimu nas bo v senatu zastopala Tamara Blažina, ki je bila izvoljena na listi Demokratske stranke. Žal v deželni svet ni bil na Tržaškem izvoljen predstavnik Demokratske stranke Igor Dolenc, kot žal to ni uspelo niti pred-

stavniku Mavrične levice Marku Marinčiču iz Gorice. Njiju izrecno omenjam, ker bi v primeru Illyjeve zmage, na katero smo vsi računali, bila skoraj gotovo izvoljena. Žal sem napisal zato, ker sem osebno zares prepričan, da je pomembno, ne glede na strankarsko pripadnost!, imeti čim več izvoljenih predstavnikov, in to na vseh ravneh. Seveda te besede ne veljajo za vse, ker me politiki podučujejo, da ni tako. A sam nisem politik, o čemer priča tudi uvodnik izpred Stirinajstih dni, v katerem sem napovedal gladko zmago Illyja in nas vseh seveda. Ni se izšlo. Z Novim glasom smo se postavili na stran Slovenske skupnosti, a smo bili deležni ostrih kritik tako s strani prijateljev iz Demokratske stranke in Mavrične levice kot tudi iz Slovenske skupnosti. Razočarani in razjezili smo torej vse, kar ni vedno slabo, zares ne! Vsaj vemo, da smo! Ker se včasih, prevečkrat!, zdi, kot da nas ni! Naredili smo izbiro in vsaka izbira je lahko vprašljiva, po našem je bilo glavno to, da se po petnajstih letih Slovenska skupnost vrne v deželni svet, kar se je k sreči tudi zgodilo. Pa vendar Slovenska skupnost ne more biti zadovoljna z izidom volitev na Goriškem, kjer je dobila premalo glasov. Prav na Goriškem so izid pokazali potrebo po večjem sodelovanju med vsemi Slovenci, ne glede na stranke. Če pa vemo, da smo dejansko vsi, ali skoraj vsi, volili za Demokratsko stranko, posredno ali neposredno, je to toliko bolj očitno! O tem priča tudi odlični osebni rezultat Majde Bratina, ki ji pa žal ni uspelo priti v deželni svet. Čaka nas (še vedno in vedno znova!) veliko dela, ogromno dela, vemo pa, da bo sedaj vladala desnica, ki nas ni imela, nas nima in nas ne bo imela rada tudi v prihodnje. In treba bi bilo začeti pri iskrenem, odkritem, plodnem povezovanju!

Malodušne misli ob izidu volitev

Med obupom in narcisizmom

Zadnje volilno razočaranje, odhod dolgoletnega prijatelja Illyja, ki je začetek svoje politične poti ožigosal s postavitvijo dvojezičnih tabel na italijanskem Krasu, je za nami in z razočaranjem v srcu lahko samo ugotavljamo, da je desnica v Italiji doživela veliko zmago. To je pa tudi trenutek, ko se pišejo obračuni in ko se vsi, ne samo politiki, ampak tudi volivci, sprašujemo, zakaj je do tega prišlo. Berlusconi je zmagal v trenutku, ko se svet spoprijema z globoko gospodarsko krizo in najbolj večji analitiki ne vedo povedati, ali smo v središču vrtnca ali se je recesija šele začela. Zmagal je v času, ko se skoraj četrtnina italijanskih družin s plačo ne prebije do konca meseca in ko je državno gospodarstvo, z družbo Alitalia na čelu, v močni stagnaciji. Zmagal je pa predvsem z obljubami in nasmehi, z obljubami, katerih se v prejšnjih dveh mandatih po večini ni držal, a ki so kljub temu za povprečnega državljana nadvse sladke in privlačne. In z obljubami se ne dajo premamiti le otroci, ampak tudi odrasli, predvsem, ko življenjski standard pada in ostajajo človeku le sanje. Kot je napisal slovenski novinar, Italijani niso nasedli Berlusconi-jevim obljubam zaradi lahkovernosti, ampak iz čistega obupa. Ko ne veš, kje najti denar za kurjavo ali za šolske potrebščine, je pač vsaka bilka drevo, vsaka beseda sinonim upanja. In ni čudno, da je starejši možakar, nekdanji partizan in član borčevske organizacije, ob Berlusconi-jevi zmagi skomignil z rameni in dejal: "Ja, ampak penzije nam bo povišal, to je obljubil, pa

pravkar ni bomo plačevali". Poleg tega so Italijani narod narcisistov, veseljakov, ki neradi sledijo gospodarskim analizam in neradi berejo, pa naj si bodo to knjige ali zahtevnejši informativni tisk. Zato ne vedo veliko o negativnih pokazateljih gospodarske rasti, o vsestranskem nazadovanju italijanske ekonomske scene, o inflaciji. Veliko pa vedo o modi, o lepoti in o nogometu. Berlusconi pa se je na shodnih in na televiziji pojavil s čisto gladko kožo, o lepoti in o nogometu. Berlusconi pa se je na shodnih in na televiziji pojavil s čisto novimi, kostanjevimi lasmi, z mlado dovtipi v slogu nogometaša. Ljudem ni nakladal nobenih dejstev, nobenih števil, samo obljubljal je in se smejal. In jim dal sanjati s svojim bogastvom in s svojimi luksuznimi vilami. Bogastvo so namreč sanje vsakega povprečnega Italijana, pa ne glede na to, kako je bilo prislužno, kajti poštenost, pri narodu, ki je tako globoko vjaven mafije in korupcije, ni ravno najpomembnejša med vrtilinami. O Veltroniju je v Delu pisalo, da je prelesen, preveč žalosten, pretirano evropski za Italijane. Ko že nimajo drugega, morajo imeti vsaj duhovitega in bogatega vodjo. Na takega bodo Italijani ponosni, pa četudi bodo iz dneva v dan večji reveži. Pa ni bilo samo to, niso bile samo obljube, niso bili samo na novo presajeni lasje in tistih čudovitih, belih,

sedemdeset ali osemdeset zob. Bile so tudi napake, velike napake, ki jih je v zadnjih letih italijanska levica pisala v knjigo zgodovine. Veltronijevo zamisel je bila lepa, veliko je bilo inovativnosti, govoril je odkrito, začel na novo, vabil v svoje vrste mlade in strokovnjake. Marsikomu je bilo všeč, tudi sama sem upala, da se bo zgodil čudež in bo zmagal. Vendar je Veltroni svojo pot začel na neugodnih okoliščinah. Prodijeva vlada je bila zadnje mesece tudi med lastnimi volivci precej neprijateljena. Nekateri odločitve na davčnem resorju so bile morda res nekoliko nepremišljene, recimo davek na dediščino, in vprašanje je, ali bi ne bilo bolje, ko bi vlada sredstva črpala drugje. Recimo pri ministrskih plačah in pokojninah, pa pri javni upravi, recimo pri nakupu reprezentančnih avtomobilov, pri potnih itd. Evropa je sicer na Prodijeve finančne ukrepe gledala z veliko naklonjenostjo, v resnici je njegova vlada veliko pripomogla k izboljššanju proračuna, ljudje pa tega niso razumeli.

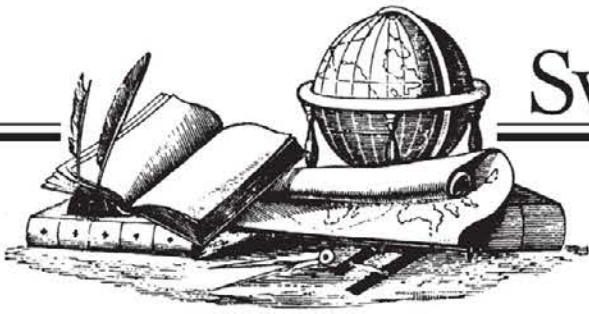
/ stran 3
Suzy Pertot

Naša spletna stran

Povejte, kaj mislite!

www.noviglas.eu/blog

Evropske teme - Naše teme

O podražitvi hrane in o težavah revnejših

Časopisi in drugi mediji postavljajo zadnje mesece v ospredje problematiko inflacije, ki na evropski ravni vidno raste. Po podatkih Eurostata, evropskega zavoda za statistiko, je inflacija v evroobmočju v prejšnjem letu dosegla in preseгла 3%. Podatek pa je toliko bolj zaskrbljujoč, če analizo cen omejimo na jestvine, ki so se v minulem letu precej podražile.

Dejstvo je, da so cene riža, koruze, pšenice, mleka itd. od leta 2005 močno narasle in v nekaterih primerih je podražitev več kot 600%. Ekonomisti se trenutno sprašujejo, zakaj je do tega prišlo, v odgovorih pa si niso enotni. Nekateri menijo, da je glavni krivec rasti cen vse večja uporaba kmečkih površin za sejanje rastlin, namenjenih proizvodnji biogoriva, drugi menijo, da so spremenjene klimatske razmere zadale hude udarce svetovni proizvodnji hrane, tretji pa so še mnenja, da cena živil narašča, ker je povpraševanje hrane na indijskem in kitajskem trgu vse večje.

Verjetno na podražitve vplivajo vsi naštetih faktorji in vsak politik, ki gleda dlje od svojega nosa, dobro ve, da je iskanje nove globalne strategije proizvodnje in distribucije hrane nujna, drugače se bomo v bližnji prihodnosti soočili s številnimi humanitarnimi krizami in izrazito politično nestabilnostjo v državah v razvoju. Iskanje novega modela proizvodnje hrane že poteka in okoli tega se sučejo ogromni interesi. Med njimi nedvomno izstopajo interesi družb, ki so lastnice patentov genetsko spremenjenih semen. Te družbe namreč menijo, da z uvajanjem v kmetijstvo novih genetsko spremenjenih semen, bi lahko povečali proizvodnjo hrane do take mere, da bi planet nasitili, četudi bi svetovno prebivalstvo presešlo 15 milijard ljudi. Drugi pa bolj enostavno predlagajo radikalno spremembo sedanjega modela življenja, ki temelji na potrošnji in ki zahteva ogromno, večkrat neracionalno proizvodnjo in porabo hrane. Ta model namreč predpostavlja tudi nujno uničevanje ogromnih količin jestvin, kar je moralno zelo vprašljivo, če drugod po svetu ljudje umirajo od lakote.

Vsekakor v pričakovanju resnih politik globalnega reševanja se danes državniki, vsak v svojem malem, borijo proti indeksu inflacije, saj postajajo podražitve, ki jih navadni smrtniki občutimo na lastni koži, ko prestopimo prag trgovin, vse večji politični problem, ki predvsem na volitvah bistveno vpliva na uspeh oz. neuspeh posameznih političnih opcij. Dejstvo je torej, da je problem cene hrane v Evropi že danes aktualen, za marsikatero gospodinjstvo celo močno zaskrbljujoč. Če pa se ozremo na države v razvoju, odkrijemo, da je podražitev živil sprožila precej bolj hude politične probleme. V nekaterih primerih, kot sta Bangladeš in Haiti, je prišlo do pravih množičnih manifestacij in cestnih protestov, ki so na Haitiju povzročili tudi padec vlade, kar zgovorno kaže na dramatičnost problema. Vatikanski radio je te dni poročal, da se podobnih izbruhov nasilja bojijo tudi na Filipinih, kjer katoliška Cerkev jasno opozarja na dramatično stanje, ki ga je povzročila rast cene riža. Cerkev se je zato tam v prvi osebi aktivirala, da preko Karitas in s pomočjo vlade tedensko razdeli potrebnim v državi 50 tisoč vreč riža. Strokovnjakom je torej vse bolj jasno, da navedeni primeri niso le lokalne krize. Problem postaja pereč in v tem kontekstu ni nič čudnega, da je Evropska komisija marca meseca letos namenila rekordno vsoto 160 milijonov evrov za boj proti lakoti, da je nekdanji generalni tajnik OZN Kofi Annan v Nairobiju nagovarjal afriške državnike, naj se osredotočijo na razvoj politik za pomoč kmetijstvu, ki mora nujno povečati proizvodnjo, in da se je sedanjí generalni tajnik OZN Ban Ki Moon prav prejšnji teden odločil za sklicanje posebnega vrha za reševanje krize vse manjše razpoložljivosti hrane, ki je po njegovem mnenju dosegla že take razsežnosti, da bi lahko uničila napredek, ki je bil v boju proti globalni revščini dosežen v zadnjih sedmih letih. Jasno je, da bo mednarodna skupnost morala nujno in skupno ukrepati, da bi se izognila večjim političnim in varnostnim posledicam te naraščajoče krize in to s sprejetjem kratkoročnih izrednih ukrepov.

Peter Černič

Odgovorni urednik piše
Pojasnilo

Minulo nedeljo je prijatelj, sicer odgovorni in glavni urednik Primorskega dnevnika, Dušan Udovič, v svojem zapisu Čas razmisleka o zahtevni prihodnosti v Nedeljskih temah zapisal, da je bil moj uvodnik v Novem glas, v katerem naj bi dnevniku očital neprikrivo zapostavljanje stranke Slovenska skupnost, "solski primer novinarske nekorektnosti", kot tudi piše, da si želi "korektnosti odnosov", ki da se ji Primorski dnevnik ne namerava odpovedati. Udovič ob koncu zapisa tudi pove, da sem kandidiral "na listi stranke, za katero je tednik nedvomno opredeljen". Pojasnilo sem dolžan bralcem Novega glasa, ker o tem, zakaj sem kandidiral, pišem na drugem mestu. Da je to za nekatero sporno, je pač možnost, ki jo dopuščam vsakomur. Po mojem je bilo potrebno omogočiti Slovenski skupnosti vrnitev v deželni svet, za to je šlo! Osebnost sem tudi eden redkih, hvala Bogu ne edi-

nil, ki si pri nas še upa javno povedati, kaj misli, ker sprenevedanja, ki ga je pri nas itak odločno preveč, res ne maram! In sem tudi prepričan, da je zavzemanje za skupno dobro naše narodne skupnosti edino merilo, ki se ga velja držati pri vodenju našega tednika.

Tudi o tem, kako je Primorski dnevnik poročal o SSK, in Novi glas seveda tudi, ni nobenega dvoma, ker se vedno velja, da je zapisana beseda tista, ki ostane. In fotografija tudi! Sicer pa sem v uvodniku pisal o "naših osrednjih občinah", med katere seveda spada Primorski dnevnik, sam upam, da tudi Novi glas. Prvi je dnevnik, drugi tednik, Primorski dnevnik je skupna ustanova, Novi glas to ni, kar se pozna tako pri osebnosti kot pri javnem denarju, ki ga prejemamo. O tem, kako da se pri Novem glasu javna sredstva uporabljajo, kar nam na drugem mestu v istem dnevniku očitajo drugi, pa ne bi, zares ne, ker nima smisla, saj prepričanih ne bom pričeval. Prav tako ne sprejemamo kritike predstavnice SSK, da o njenem delu ne poročamo, ker še vedno čakamo na intervju z njo.

JUP

Po volitvah

Čestitke EL za uspeh Slovenske skupnosti

Zbirna stranka Slovencev v Italiji Slovenska skupnost (SSK) je z uspešnim nastopom na deželnih volitvah v Furlaniji Julijski krajini (FJK) ponovno dokazala jasno voljo slovenskega življa po samostojnem političnem sodelovanju na deželni ravni. Predsednik EL Vladimir Smrtnik se uspešnega nastopa prijateljske stranke zelo veseli in opozarja ob tem velikem uspehu SSK na rajnega poslanca Mirka Špacapanu, ki mu je skupaj z Damijanom Terpinom in Andrejem Berdonom uspelo iztržiti nov deželni volilni zakon, ki predvideva možnost izvolitve predstavnika Slovenske skupnosti v deželni svet. Smrtnik to poudarja kot "največji politični dosežek", ki je vzoren za Evropo: "Ta volilni model zagotavlja italijanskim Slovincem avtonomno politično participacijo na deželni ravni. Najnovejši volilni rezultat dokazuje, da si slovenska manjšina samostojno politično udeležbo tudi želi. To je močan odraz politične samobitnosti", tako Smrtnik, ki na tem mestu ponovno poziva koroške vodilne stranke in deželnega glavarja, da si dobro ogledajo ta "v Evropi vzorni volilni zakon in ga prevzame v prid slovenski narodni skupnosti". Predsednik EL Vladimir Smrtnik čestita SSK k uspehu, kandidatu Igorju Gabrovcu pa želi vse najboljše na mestu poslanca z željo po nadaljevanju dobrih odnosov med SSK in EL. Čestitke EL veljajo tudi slovenski poslanki v italijanskem parlamentu Tamari Blažini na listi Demokratske stranke.

Po izidih parlamentarnih volitev
Nova politična podoba Italije

Izidi predčasnih parlamentarnih volitev z dne 13. in 14. aprila so neizpodbitno potrdili novo politično razporeditev volivcev v državi, ki se je nakazovala že v predvolilnem času. Morda ne bo odveč, če v glavnih obrisih povzamemo glavne vzroke za omenjeno spremembo. Zaradi prevelikega števila političnih skupin v okviru nekdanje levsredinske koalicije je bilo usklajevanje stališč v okviru Prodijeve vlade zelo težavno in izpostavljeno izsiljevanju. To je bil tudi eden od razlogov za oblikovanje nove Demokratske stranke, ki je združila Leve demokrate in Marjetico, in hkrati tudi vzrok za predčasen konec Prodijeve vlade. Ko se je DS odločila, da na predčasno razpisanih parlamentarnih volitvah nastopi sama brez predhodnih zaveznikov, je postalo jasno, da se bodo morale manjše stranke povezati, da prestopijo predpisani volilni prag za izvolitev svojih zastopnikov v parlament (4% glasov za poslansko zbornico in 8% za senat) ali se vključiti v

večje stranke. Štiri skrajno leve skupine (Stranka komunistične prenovne, Italijanski komunisti, Zeleni in Demokratična levica) so se za volitve povezale v Mavrično koalicijo in upanju, da jim bo ta volilna povezava omogočila vstop v parlament. Novega položaja se je zavedel vodja desnosredinskega tabora Berlusconi, ki je Dom svobode preoblikoval v enotno stranko Ljudstva svobode, da bi lahko učinkoviteje tekmoval z Demokratsko stranko za doseg večine mandatov v novem parlamentu. Finijev Nacionalno zavezništvo je pristopilo v eno-

natu in si s tem zagotovilo prevzem vlade. Veltronijeva Demokratska stranka v povezavi z Di Pietrovo Italijo vrednot je izvolila 239 poslancev in 130 senatorjev. Casinijeva Sredinska zvezi je uspelo prekoračiti vstopni prag ter izvoliti 36 poslancev in 3 senatorje. Porazen izid pa je bil za Mavrično levico, ki ji ni uspelo prekoračiti volilnega praga in je tako izpadla iz novega parlamenta. V poslanski zbornici bo Južnotirolska ljudska stranka imela dva poslance in dva senatorja. Po enega poslanca in senatorja je izvolila Valdostanska zveza skupno z avtono-

misti. Vse druge manjše stranke in gibanja, ki so nastopila na volitvah, niso dosegli volilnega praga in so tako ostali brez parlamentarnih predstavnikov. V novi parlament pa je izvoljenih tudi 12 poslancev in 6 senatorjev, za katere so glasovali Italijani po svetu. Šetjete zadevni glasovnic še traja, zato bodo imena izvoljenih objavljena v prihodnjih dneh, prav tako njihova politična opredelitev. Druga značilnost pravkar minulih volitev je močan porast glasov za Severno ligo, zlasti v Piemontu, Lombardiji in Venetu pa tudi v Furlaniji Julijski krajini. Prejela je dobre tri milijone glasov za poslansko zbornico in ter dva in pol milijona glasov za senat. V parlamentu bo tako

imela 60 poslancev (prej 26) in 25 senatorjev (prej 13). V sosednjem Venetu je postala prva stranka, saj je po glasovih prekosila Ljudstvo svobode. Večina ocenjevalcev je mnenja, da je tokrat Severna liga kot gibanje brez ideoloških predznakov znala pritegniti večino protestnih glasov.

Nova Demokratska stranka je po glasovih in izvoljenih parlamentarjih druga najmočnejša stranka v Italiji, takoj za Berlusconijskim Ljudstvom svobode. Na volitvah za poslansko zbornico je zanjo glasovalo 13 milijonov in 627 tisoč volivcev ali 37,5% in skupno z Italijo vrednot izvolila 239 poslancev. Na volitvah za se-

nat pa je prejela skupno z Italijo vrednot 12 milijonov in 418 tisoč glasov ter izvolila 130 senatorjev. Nekateri so pričakovali večji konsenz zanjo, vendar je treba upoštevati, da je DS nastala šele pred nekaj meseci in zato ni imela dovolj časa za svojo utrditev v italijanskem volilnem teletu.

Volilnih upravičencev na letošnjih parlamentarnih volitvah je bilo nekaj nad 47 milijonov, volitev pa se jih je udeležilo 80,4%, to se pravi 3,2% maj kot na parlamentarnih volitvah pred dvema letoma.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Volitve spremenile praktično vse

Kot se je na prvi pogled zdelo, da so nedavne volitve v Italiji predvsem nagradile desnosredinsko politiko oziroma Berlusconi, tako je sedaj že mogoče ugotoviti, kako se je zgodila mnogo globlja sprememba, ki jo velja še kako sprejeti v vednost. Sprememba je namreč do tolikšne mere spremenila politični zemljevid, da je novonastalo stanje neskončno bolj pomenljivo od ponovnega ustoličenja sil, ki so vladale do še pred dvema letoma. Z drugimi besedami: v kolikor bi se v teh razmerah vladajoča koalicija in z njo opozicija obnašali, kot da novo stanje ne obstaja, bi delali v prazno in si le zadajali škodo. Ne smemo pozabiti, da se je pred nedavno volilno izbiro država nahajala v slepi ulici in to spoznanje je bilo vesplošno. Prevelika politična razdrobljenost, volilni zakon, ki je nadaljevanje te razdrobljenosti dobesedno napovedoval, upravičena opozarjanja, da po volitvah ne bo pogojev za trdno vladanje ene ali druge strani, vse to je docela zapiralo izhod iz zagotovo neobetavne situacije, še posebej v luči ekonomskega zastajanja, ki ga v takšnih pogojih ni mogoče odpravljati, ampak le poglabljati. Pokazalo pa se je, da so tokrat novi časi presenetljivo močno pljusnili v Italijo, ki je zamujala, ter jo čez noč temeljito preobrnila. Pričakovati je bilo, da bo predelomno pridobil Walter Veltroni, toda novi časi so si izbrali Severno ligo, ki jim je bila očitno najbližja. Slej ko prej so nagradili njeno takšno ali drugačno vraščeno med ljudi ter njeno

pripravljenost za reševanje vsakodnevnih problemov, istočasno pa odrinili politiko, ki se pretežno ukvarja le s sabo, oziroma se kot Mavrična levica v preveliki meri sklicuje na tiste družbene sloje, ki so se gmotno dvignili in se več ne prepoznajo v ideoloških pristopih. In tako se je celotna država znašla v spremenjenem prostoru, ki je za razliko od prejšnjega velik, poln velikih praznin, vendar umirjen in čaka na ustrezne poteze. Tovrstne praznine so s svojim mirom seveda pritrjeno grozeče, saj v njih prežijo ekonomski padci in slabšanje življenjske ravni, s čimer se bo morala drugače kot prej sprejemati nova vlada. V kolikor problemov ljudi ne bo reševala, se bodo razmeroma hitro pojavili razdraženi sunki nezadovoljstva. Tudi kar se tiče naše narodne skupnosti, so se stvari spremenile. Imamo zastopnika oziroma zastopnico v senatu, imamo dva zastopnika na deželi, kjer pa nas je oškodoval zaton Mavrične levice. Slovenska narodna stranka bo s simbolom vidno navzoča v deželni svet, poleg tega je prodrla na videmsko območje. Naša notranja razmerja so po novem dosti bolj izenačena in to bi nas lahko vse skupaj spodbudilo k prepričanju, da bi bilo umestno razmišljati o dogovorjenem političnem nastopanju ali vsaj skupnem omizju, seveda ob upoštevanju vseh obstoječih različnosti. Naša volilna razpršenost ni plodna, našim volilcem vse težje razumljiva in v neskladju s časom, v katerem živimo.

Janez Povše

Na dnu...

OČITNO IMAJO VOLILCI
DRUGE INTERESE
PRED POLITIKO!

PRAPROT Povolilno srečanje SSK

Zadovoljstvo ob izvolitvi predstavnika v deželni svet

Deželne volitve so nagradile Renza Tonda; dosednji predsednik in vodja levsredinske koalicije Riccardo Illy je bil poražen. Kljub temu pa je stranki Slovenska skupnost po dvestih letih uspelo izvoliti svojega predstavnika v deželni svet, kar so predstavniki zbirne stranke Slovencev v Italiji ocenili za zgodovinski dosežek.

Igor Gabrovec

Z rezultatom, ki sem ga dosegel, je bilo nedvomno nagradeno stališče, ki je osnovano na odprtosti, na novem odnosu znotraj naše manjšinske skupnosti, na presejanju določenih delitev, ki niso več aktualne.

Damijan Terpin

Izredno sem zadovoljen, da smo dosegli cilj, ki smo si ga zastavili: to je bil tudi moj osebni cilj, ki sem ga zasledoval, odkar sem nastopil vlogo tajnika SSK leta 2001. Takrat nismo imeli deželnega volilnega zakona in niti deželnega svetnika. Danes končno imamo oboje in je sklenjen krog dela, za katerega sem vložil kar nekaj vne in energij. Zahvaljujem se vsem volivkam in volivcem, ki so zaupali naši stranki: SSK je tokrat dokazala, da je lahko res stranka vseh Slovencev in Slovenk. Izvolitev Igorja Gabrovca je konkreten dokaz vsem zamejcem, da SSK ni več stranka samo neke ozke politične skupine in ozkih političnih obzorij, temveč da je res odprta

stranka, stranka, ki daje možnost vsem, da se lahko uveljavijo. SSK je dokazala, da je postala zbirna stranka vseh nas.

Kako pa bo SSK delovala v vrstah opozicije?

Naša vloga bo nedvomno konstruktivna. Menim, da bi mora-

Foto IG

le manjšinske stranke načeloma ohraniti enako politično in ideološko razdaljo do kate-rekoli koalicije. V to smer sicer nismo šli, ker smo izbrali koalicijo, ki je podpirala naša stališča. Vemo namreč, da so v nasprotni koaliciji sile, ki SSK močno nasprotujejo. Z novim deželnim predsednikom pa bomo vendarle morali dobiti način sodelovanja. Renzo Ton-do bo vodil našo deželo, razpo-

lagal bo s pomembnimi kompetencami, ki so neposredno vezane tudi na usodo naše narodnostne skupnosti: pozabiti ne gre na primer, da bo dekret o vidni dvojezičnosti, na podlagi seznama 22 občin, ki ga je sestavil paritetni odbor, moral podpisati ravno novoizvoljeni predsednik Tondo. Prizadevali si bomo, da se bo ta seznam še dodatno razširil. Mislim, da je Tondo neobremenjena osebnost v odnosu do slovenske manjšine; tudi splošno politič-

Foto IG

no ozračje se je znatno izboljšalo, saj v tej volilni kampanji sploh ni bilo govora o slovenski manjšini kot o temi, na kateri bi se lomila kopja. To je korak naprej v zrelosti politične

družbe v naši deželi. Predsodki do slovenske manjšine so se razvodeneli, kar nam daje veliko upanja za naprej.

Andrej Berdon

Splošno mnenje glede izida volitev je negativno. Z Illyjevim porazom se končuje določeno obdobje, ki smo ga začeli leta 1993, ko je bil izvoljen za župana v Trstu. Kaj bo Illy počel v prihodnosti, nam ni znano. Spričo tega se tudi sprašujem, kako bo nova koalicija obravnavala vprašanja slovenske manjšine, začenši s paritetnim odborom. Tudi vsedrjavno politično prizorišče je vse prej kot

Foto IG

rožnato. Naj navedem le zgovoren primer: spominjamo se, kako Gianfranco Fini, v času prejšnje Berlusconijske vlade, ni niti enkrat obiskal Slovenije v vlogi zunanje ministrice... Tudi prihodnji odnosi med Italijo in Slovenijo me zato skrbijo.

Izredno pa sem zadovoljen, da je SSK po 20 letih končno izvolila svojega predstavnika v deželni svet. To je storila s

svojim simbolom. Naj spomnim le na podatek, da je SSK leta 1993 dosegla deset tisoč glasov, a je bila tedanja restriktivna volilna zakonodaja s svojim visokim pragom usodna. Leta 1998 za las ni bil izvoljen Ivo Jevnikar. Končno je bil leta 2003 izvoljen Mirko Špacapan, ki je bil sicer vključen v predsedniško listo.

Tokrat smo s svojimi močmi dosegli cilj! To je prepoved stranke Slovenska skupnost na idejni ravni samostojnega nastopanja. Odpirajo se tako nove perspektive. Uspešni smo bili na Krasu, imeli smo dobro kandidatsko listo. Računam, da bo Igor Gabrovec dobro zastopal našo stranko in manjšino nasploh, saj želimo biti zbirna stranka zamejcev.

SSK pa bo vendar sedela v vrstah opozicije.

Foto IG

Z novo deželno vlado bomo morali dobiti dialog. Upam, da bo predsednik Tondo pozoren na vprašanja slovenske manjšine in do odnosa s Slovenijo ter da ga ne bodo pogojevali dobro

poznani nacionalisti. Opazili pa smo, da odnosi s slovenstvom, Slovenijo in z manjšino niso bili predmet volilne kampanje. Za vse nas je koristno, da se tudi v desni sredini uveljavi prepričanje, da je treba imeti do Slovencev pozitiven odnos. Upam, da bomo s pametno politiko tudi v deželnem svetu prispevali, da se bo tako mišljenje uveljavilo v vladajoči koaliciji.

Peter Močnik

Rezultat stranke Slovenska skupnost je nad povprečjem, ker smo nabrali krepko več od potrebnega odstotka glasov. Zadovoljen sem tudi kot tržaški tajnik, ker je bil rezultat stranke na Tržaškem zelo dober glede na mnogoletno odsotnost simbola lipove vejice na glasovnici za deželne volitve. V Trstu smo predstavili več vidnih kandidatur, kar je gotovo pripomoglo k izvolitvi neodvisnega kandidata: v Trstu imamo podoben precedens, ko je bil Samo Pahor leta 1992 izvoljen kot neodvisen kandidat v občinski svet.

Gotovo bo delovanje našega kandidata v vrstah opozicije zahtevno: večinski sistem pač narekuje posebno opreznost in doslednost.

Kako pa si razlagate tako hudo poraz Illyjeve koalicije?

Razlogov je več. Kot so mnogi že poudarili, sem tudi sam prepričan, da skupne volitve niso bile posrečena poteza. V primerjavi s parlamentarnimi volitvami pa se je Illy kar dobro odrezal. Povedati pa ne morem, da so bile nekatere odločitve Illyjeve uprave sporne, zaradi česar so se naši ljudje drugače odločili kot pred petimi leti: o tem priča dejstvo, da je bilo v nekaterih občinah oddanih manj glasov za deželo kot pa za parlament... Vprašati se moramo, zakaj je do tega sploh prišlo!

IG

S 1. strani

Med obupom...

Teško je razumeti, da mora državi dati denar, ko ga imaš sam malo, pa četudi rešuješ ugled domovine.

No, pa še neki zgodovinski preobrat se je zgodil v Italiji. Prvič v zgodovini je skrajna leвица, Mavrična leвица, v katero so bili združeni zeleni, nekdanji komunisti in druga gibanja, ostala brez sedežev v parlamentu. Nekateri so izjavili, da je ob letošnjih volitvah

dokončno umrla italijanska leвица. Morda, v resnici pa je, vsaj meni se tako zdi, umrla že veliko prej. Verjetno že tedaj, ko je Bertinotti, eden izmed največjih zagovornikov delavskega boja, demonstracij in kričečih sprevedov, zasedel svoj vladni stolček in dokončno pozabil na vpajo množice in z njimi na svoj volilni potencial. Človek, ki je nekaj tednov prej glasno kričal pred ameriškimi

vojaškimi bazami in nasprotoval napadu na Irak, je drugačija junija ob dnevu republike slovesno prisostvoval vojaški paradi v vlogi predsednika poslanske zbornice in se pri tem medlo opravičeval volilcem. Ljudje, ki so ga volili, pa so svoj glas oddali njemu ravno zaradi tega, da bi bil proti vojaškim paradam... No, kaj hočemo, ko sta slava in denar past za vsakega zemljana. Tudi sam je ugotavljal, da je bil morda med volilno kampanjo predaleč tovarnam in delavcem. Ja, seveda, če človek sedi v parlamentu, najde pač težko čas, da gre v tovarne ali

na sindikalne shode. Žal pa potrebujejo tisti, ki so najbolj na dnu in najbolj jezni, bojevite in kričave voditelje. In Severna liga je morda marsikje postala nov up revnih in zapuščenih. Tista Severna liga, ki hoče v trenutku, ko Evropa doživlja novo pomlad narodov, ko narodna zavest povsod raste in ko je padel zid, ki je Nemce ločeval v dve državi, Italijane ločiti na južnjake in severnjake, za to pa so njeni voditelji pripravljani poseči celo po orožju.

No, tudi Zeleni so bili na svojih volilnih shodih zelo medli in večkrat so posegali celo na po-

dročje znanstvene fantastike. Recimo z grožnjo o nastanku jedrske elektrarne v Trziču. Ljudje pa vedo samo to, da cene elektrike rasejo, da je kurilno olje vsak dan dražje, da Slovenija konec koncev s Krškimi nima večjih težav in da svet potrebuje vsak dan več energije, pa čeprav proizvodnja slednje onesnažuje. Kot onesnažuje in teži tržiška termoelektrarna. Včasih je v njeni okolici celo veliko bolj zahtohlo kot v Krškem. Resnica je pač dejstvo, pa čeprav sem pred toliko, toliko leti tudi sama volila proti nuklearkam. Pred toliko leti, seveda.

Danes so moje misli drugje. Predvsem za gospodarstvo me skrbi in za lastno življenje, za tisto udobje, ki sem ga bila vajena doslej. Za pokojnino, za starost. Pa za življenje tu, ob meji, me skrbi, ki je postalo v zadnjem času tako prijetno, tako prijateljsko. Upam, da nam bo dano preživeti tole nevihto na obzorju, ki ji pravijo recesija, da bo šlo na bolje, da vlada ne bo delala usodnih napak. Upam, da ne bo slabše za nas Slovence in za vse, ki živimo tu ob meji in si želimo, da bi delali in gradili skupaj, da bi si bili v pomoč, da nam bi bilo lepo in bi bili prijatelji.

Praktični nasveti ob višanju cen živeti varčneje

Ob koncu leta so mediji napovedovali hude podražitve, ki bodo v letu 2008 prizadele vse italijanske potrošnike. Takoj ob začetku leta sta se podražila električni tok, in sicer za 3,8%, in zemeljski plin, katerega cena je narasla za 3,4%. Dalje so se podražile vozovnice javnega mestnega prometa, cestnine, železniške vozovnice, da o ceni nafte in bencina sploh ne govorimo.

Čeprav so se številne dobrine in storitve podražile, so plače ostale nespremenjene. To pomeni, da kupna moč italijanskih plač z leti upada. Ta problem je nakazal tudi italijanski predsednik Napolitano, ki je v nagovoru ob koncu leta opozoril na vedno manjšo kupno moč plač odvisnih delavcev, kar marsikateri družini povzroča precej težav.

Da lahko svoje izdatke omejimo, moramo najprej poznati, kako, kje in za kaj porabimo

svoj denar. Pomembno je, da si zapišemo neizogibne stroške, kot so npr. hrana, stroški za stanovanje, prevozi, šola itd. Tako bomo lahko ugotovili, koliko nam dejansko ostane od prihodkov. Poleg neizogibnih izdatkov pa ima vsak še celo vrsto manjših izdatkov, kot sta npr. lak za nohte, kavica. To so manjši izdatki, za katere se sploh ne zavemo, da smo jih utrpeli, če pa ob koncu tedna potegnemo črto in izračunamo, koliko smo porabili za take nepotrebne izdatke, bomo verjetno zelo presenečeni. Ko spoznamo, kakšni so naši izdatki, lahko preučimo, katere izdatke bi lahko zmanjšali in kako. Šele nato sestavimo proračun oz. program, kako nameravamo vsak mesec porabiti mesečno plačo, koliko znašajo neizogibni izdatki in koliko bi lahko namenili za izogibne izdatke ter koliko od te plače naj bi prihranili. V proračunu si

lahko namenimo dnevni znesek za manj pomembne izogibne nakupe, kot so npr. čokoladica ali zvečilni gumi, ki pa ga v nobenem primeru ne smemo prekoračiti. Če bomo v enem tednu pridni in tega dnevnega zneska ne bomo po-

rabili, si bomo lahko ob koncu tedna privoščili večji nakup enake vrednosti. Sestava proračuna pa je šele prvi korak. Tudi pri nakupovanju

moramo biti pazljivi. Postati moramo t. i. informiran potrošnik, ki ve, kje se lahko določene stvari kupijo ceneje in kje nudijo ugodnejše storitve. V zadnjih mesecih je teh informiranih potrošnikov vedno več. V marsikaterem marketu

meji, kjer lahko kupec izbira, kaj bo nabavljal v Sloveniji in kaj v Italiji, ter tako izkoristil različne prodajne cene. Dalje moramo razlikovati med tem, kar potrebujemo, in tem, kar hočemo. Zelo pozorni moramo biti tudi pri nakupih hrane. Po nakupu hrane naj bi se odpravili samo enkrat na teden. Police v marketih so namreč zelo vabljive in ob vsakem nakupu se v nakupovalni košarici znajde tudi marsikaj, česar nismo nameravali kupiti. Če se to zgodi enkrat na teden, je manj škodljivo, kot če se to ponavlja vsak dan. Enkratenski obisk trgovine pa zahteva precejšnjo družinsko organiziranost, veliko načrtovanja in dobro gospodinjstvo.

Izvedenci svetujejo, naj bi kupovali sezonsko sadje in zelenjavo, ki je na tržišču najcenejša. Pri nakupu kvarljivih je-

stvin moramo paziti na rok uporabe, da ne mečemo hrane v smeti. Pri nakupih oblek pa naj bi vedno pazili, da lahko novo obleko kombiniramo s tistimi, ki jih že imamo v omari. Kar precej se lahko prihrani, če določene stvari naredimo sami in ne poiščemo obrtnika. Npr. večkrat se godi, da kupimo predolge hlače. V trgovini se takoj ponudijo, da nam jih skrajšajo. To seveda stane. Isto delo bi lahko opravili z malo truda tudi doma sami ali pa nam bi z veseljem pomagala kaka teta. Družinske zabave in praznovanja za rojstni dan so zelo zabavni tudi, če jih pripravimo doma. Z malo truda pa lahko pripravimo doma tudi prigrizek in torto. Veliko lahko prihranimo tudi, če manjša hišna opravila opravimo sami, npr. pleskanje, popravilo kolesa, barvanje ograje ipd. Pri vseh teh opravilih lahko poprosimo prijatelje, ki so bolj spretni, za pomoč. Seveda moramo biti pri tem skrbni in paziti, da ne bo končna škoda večja kot načrtovana korist.

Mara Petaros

Sveti oče Benedikt XVI. v Združenih državah Amerike

"Bog naj blagoslovi Ameriko"!

Benedikt XVI. je osvojil in očaral Ameriko. Tako je prejšnje dni marsikateri svetovni dnevnik ocenil šestdesetletni obisk svetega očeta v Združenih državah Amerike. Ta se je končal v nedeljo, 20. aprila, z zadnjim in najbolj ganljivim dejanjem, z molitvijo na kraju Ground zero, kjer sta do septembra 2001 stala dvojčka, simbol gospodarske moči Zahoda. Zadnji obred je bil izredno preprost: vidno pretreseni papež je počasi stopil v krater, epicenter drame, kjer sta nekdanja stala stolpa, pokleknil in molil v popolni tišini. Slišati je bilo le fotografske aparate in fleše. Zraven so stali 16 sorodnikov umorjenih v atentatu, štirje preživeli in štirje reševalci. Nemški papež je nato na glas prebral molitev za žrtve, svoje in za spreobrnjenje teroristov. "Bog miru, vnesi svoj mir v naš nasilni svet: mir v srca vseh moških in žensk, mir narodom sveta. Obrni naproti svoji poti ljubezni tiste, ki jim je sovraštvo prepojilo srce in um". Nato je osebno pozdravil sorodnike žrtev. To so bila dejanja in besede, ki so se dotaknili src milijonov Američanov.

V nekaj dneh je papežu uspelo obrniti na glavo odklonilno ali vsaj zelo kritično držo ameriškega javnega mnenja do njega in sploh katoliške Cerkve. K temu so močno pripomogle tri velike geste: najprej srečanje z žrtvami spolnih zlorab duhovnikov, obisk sinagoge in že omenjena molitev v New Yorku. Pomembni so seveda bili tudi njegovi govori, zlasti tisti v Beli hiši, kjer je Benedikt XVI. označil pred vsem svetom "ameriški vzor" kot zgled uspešne rešitve sožitja med različnimi verami, odlični primer, kako je vera lahko primerno valorizirana v javnem življenju. Tudi na sedežu Organizacije združenih narodov je podčrtal temelje človečanskih pravic v naravnem pravu in transcendentno vrednost človeške osebe. Na tokrat-

nem obisku se očitno ni hotel dotakniti velikih protislovij ameriške družbe. V nobenem govoru ni izrecno omenil smrtnih kazni ali vojne v Iraku, problema legalizacije priseljencev ali mučenja v zloglasnih ameriških zaporih, niti materializma in individualizma. Zelo jasno in krepko pa je podčrtal, katerih načel se je treba držati v življenju, zlasti v javnosti. To je predstavljalo pravo injekcijo zaupanja za ameriško Cerkev, ki je po letu 2001 doživela hud udarec zaradi škandala pedofilskih duhovnikov.

Benedikt XVI. je zadel v polno bolj s svojo držo do velike nacije kot s svojim pričakovanim govorom pred zastopniki 192 narodov. V palači Generalne skupščine ZN se je predstavil kot zmeren iskatelj harmonije bolj kot kritičen pridigar. Marsikomu se je ta govor zdel preveč "mehak". In vendar je Ratzinger jasno povedal, kako gleda na mednarodne odnose, ko je izrazil željo po globalnem varstvu človeštva, po tem, da OZN posežejo proti terorju, ko se kršijo pravice, po tem, da se spreobrne svetovno ravnovesje, ki temelji na odločitvah in interesih maloštevilnih. Hladna vojna je mimo, berlinski zid je padel, na pogorišču ideologij pa je eksplodirala globalizacija. Današnjemu človeku grozijo terorizem, družbene in gospodarske krivice, verski fanatizem, znanost, ki zanika svetost življenja, saj krati človeku in družini naravno istovetnost.

Več pozornosti je papež očitno posvetil svojemu odnosu do katoliške Cerkve v ZDA. Zaveda se namreč, da katoliška prisotnost v tej državi išče svoje mesto in ravnovesje v moderni napredni družbi. Pokazal je, da zelo ceni

20. april 2008: Ground zero v New Yorku

ZDA, kjer verstva imajo svoje mesto v javni sferi in predstavljajo dušo vsega družbenega delovanja. Gre za vernost, ki se napaja pri ljudeh in v civilni družbi, doma pa je tudi na političnih odrih. Prav katoliška prisotnost je v ZDA - tudi zaradi vedno večjega števila priseljencev iz špansko govorečih držav - vse močnejša. Ta katolicizem pa pozna tudi veliko napetost in protislovij, ki jih je Benedikt XVI. tokrat tudi jasno imenoval. Na odločen način je ob več priložnostih spregovoril o škandalu pedofilskih duhovnikov, ki jih je brez ovinkarjenja trdo obsodil. Vernike in cerkveno hierarhijo je spodbudil, naj ima to grozno preizkušnjo, ki je povzročila toliko zla, za priložnost očiščenja. To je bilo javno dejanje kesanja, brezkompromisna "mea culpa" v stilu predhodnika Wojtyła, obenem prošnja za odpuščanje vsemu narodu, ki je globoko ranjen zaradi krivd katoliške Cerkve. Ameriške katoličane je papež tudi spodbudil, naj ne dopustijo, da bi nanje vplival moralni relativizem, ki zanika versko usmerjenost, je prizanesljiv do is-

tospolnih zvez (drug problem ameriške duhovščine) ali do problema splava. Vernike je tudi opozoril, naj se sami ne ustvarjajo vere po svoji meri, naj se izogibajo površinskemu spreobrnjenju ali individualistični veri, ki ni nič kaj opraviti z versko tradicijo.

Med svojim obiskom je Benedikt XVI. tudi obiskal Belo hišo v Washingtonu, kjer je praznoval svoj 81. rojstni dan in skupno s predsednikom Bushem molil za družine. S predsednikom sta govorila o obrambi življenja, vzgoji mladih, človečanskih pravicah in verski svobodi, pa tudi o trajnostnem razvoju revnih držav in boju proti lakoti. "Prišel sem kot prijatelj in oznanjevalec evangelija, kot človek, ki zelo ceni to veliko pluralistično družbo", je povedal papež. Ni omenil bližnjih volitev, jasno pa je pozval Američane, naj iščejo v veri "kriterije razlikovanja in navdih za reševanje zapletenih političnih in etičnih vprašanj", saj "demokracija lahko cvete, samo če liderje navdihuje moralna načela". Pred oceansko množico na stadionu je spregovoril o pomankanju vrednot v veri (tudi v Cerkvi) in zaupanju v Američane, "ljudstvo upanja". Na srečanju s predstavniki drugih ver je med drugim povedal, da morajo imeti vse vere skupni cilj, kar je delovanje za mir na svetu.

Če je bil Wojtyła papež televizije, ki ga je zvesto spremljala na njegovih sedmih potovanjih po ZDA, je Ratzinger papež interneta, saj so Američani zelo pozorno spremljali tokratni obisk prav preko spleta in številnih blogov, posvečenih temu dogodku.

DD

Kratke

Škof Jamnik je obiskal ameriške katoliške univerze

Ljubljanski pomožni škof Anton Jamnik je, po poročanju Slovenske tiskovne agencije, v okolici New Yorka obiskal dve katoliški univerzi in v Sloveniji, ki je v ustanavljanju. Jamnik je podpisal sporazum z lazarističnima univerzama St. John's in Fordham. Jamnik, ki je univerzi obiskal skupaj z vodjo slovenske cerkve sv. Cirila v New Yorku, patrom Martinom Krizologom, je sporočil, da imata obe univerzi po več deset tisoč študentov in slovita po odličnih programih za študij prava, ekonomskih znanosti, socialnih ved, pedagoškega področja, medijske specializacije, mednarodnih študijev, organizacijskih ved in mnogih drugih področij. "Sprejema pri podpredsedniku Fordhama Patricku J. Ryanu in prededniku St. John's Donaldu J. Harringtonu sta bila zelo sproščena, predvsem pa sta oba sogovornika pokazala vsestransko pripravljenost za mednarodno sodelovanje. Slovenija jima je dobro znana iz srečanj in pogovorov s kardinalom Francem Rodetom, čigar vizija Slovenije je vedno vključevala tudi katoliško univerzo. Oba tudi odločno podpirata zamisli o pluralnosti šolstva na vseh nivojih", je povedal Jamnik. Član Evropske akademije znanosti in umetnosti Jamnik je pred prihodom v New York obiskal tudi univerzo Georgetown v Washingtonu in Harvard v Bostonu. "Podpisi sporazumov o medsebojnem sodelovanju s katoliško univerzo v Sloveniji pomenijo nove možnosti študija, izmenjavo profesorjev in študentov, gostujoča predavanja in nove pedagoške pristope, predvsem pa možnosti, da bodo na tej katoliški univerzi v Ljubljani predavali največji svetovni strokovnjaki za različna področja", je še povedal Jamnik.

Obnova stenske poslikave sv. Nazarija iz lunete nad vhodnimi vrati koprskе stolnice

Začela so se obnovitvena dela stenske poslikave sv. Nazarija iz lunete nad vhodnimi vrati koprskе stolnice Marijinega vnebovzvetja. Ob strokovnem ogledu poslikave sta mag. Jure Bernik in mag. Mira Ličen Krmpotič izrazila mnenje, v katerem pravita: V luneti sta poslikava iz secco tehniki sv. Nazarija in veduta Kopra. Sama poslikava je izdelek iz 19. stoletja in ga je kot dokument časa vredno čuvati. Zato sta predlagala, da se obstoječa poslikava s konservatorskimi posegi obnovi. Prav tako sta predlagala, da se po možnosti naredi infra pregled lunete zaradi možnosti obstoja starejših gotskih faz. Obnovo vodi mag. Mira Ličen Krmpotič v soglasju z Zavodom za varstvo kulturne dediščine iz Pirana.

Kdo je bil sv. Nazarij? Na freski v luneti nad vhodnimi vrati koprskе stolnice je upodobljen sv. Nazarij. Silvester Čuk je v knjigi Svetnik za vsak dan, ki je izšla pri Ognjišču, o sv. Nazariju zapisal: "Izročilo ve povedati, da je bil Nazarij rojen med letoma 470 in 480 v kraju Elpidum v okolici mesta, nekateri menijo v sedanjem Borštu. Za škofa je bil posvečen leta 524, novoustanovljeno škofijo pa naj bi vodil 33 let. Umril je pred letom 557 in bil pokopan v svoji stolni cerkvi Matere Božje. Pred napadi barbarskih ljudstev so njegove posmrtno ostanke skrili. Odkrili so jih pozneje, ko se je nekdanji Kapris ali Kapararija preimenoval v Justinopolis (po bizantinskem cesarju Justinu II.). Leta 1380 so Genovežani mesto oplenili in odnesli v Genovo tudi relikvije sv. Nazarija. Šele leta 1422 je koprski škof Jeremija Pola dosegel, da so jih vrnil. Shranjeni so v marmornatem sarkofagu za škofovim sedežem. Na njem je v latinščini napisano: 'To domovino ohranjaj in vodi, sveti Nazarij, ki veljaš za očeta in varuha Justinovega mesta'".

Romanje družin v Strunjan

V letu družine je v soboto, 12. aprila, potekalo romanje družin v Strunjan. Ob 11. uri je bila skupna maša, ki jo je vodil koprski pomožni škof Jurij Bizjak, ob 13. uri pa so bili litanije Matere Božje in slovo.

Duhovniki pomagajo vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

39 tisoč škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelij po župnijah med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje.

Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov.

Te darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, zlasti med tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Darovi za vzdrževanje duhovnikov. Podpora številnim za dobro vseh.

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- Poštni tekoči račun št. 57803009
- Kreditne kartice: s kartico CartaSi in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00
- Bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- Neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji.

Prispevki so odtegljivi:

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evrov letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželnega in občinskega dodatka.

Več informacij najdeš na spletni strani www.offertesacerdoti.it

Kratke

Praznik frtalje v Rupi

Spet je pred nami priljubljeni in tradicionalni Praznik frtalje, tokrat že 39. po vrsti, ki vsako leto prikljče v Rupo veliko ljudi od vsepovsod. Začel se bo v petek, 25. aprila, ob 16.30 z nastopom otroških pevskih zborov, tombolo in plesom z ansamblom Souvenir; če bo slabo vreme, bo tombola potekala 27. aprila. Praznično nedeljo, 27. aprila, bodo naznanili pritrkovalci iz Mengša, ki bodo veselo igrali na zvonove ob praznovanju sv. Marka, rupenskega zavetnika, pred slovesno mašo in po njej. Sledila bosta popoldansko tekmovanje v cvrtju najboljših frtalje in ples z ansamblom Hram. V četrtek, 1. maja, se bo spored začel ob 16.30, ko bo imel priložnostni govor Peter Černic, predsednik konzulte za Slovence na goriški pokrajini. Sledila bosta veseloigra dramske skupine iz Štandreža in ples ob ansamblu Happy Day. Dan prej, 30. aprila, bo v popoldanskih urah dviganje otroškega in velikega mlaja. Toplo vabljeno!

Na seji Upravnega odbora ZSKP govor o bližnjih pobudah

Upravni odbor Zveze slovenske katoliške prosvete se je zopet sestel v četrtek, 17. aprila. Glavna točka dnevnega reda so bile razne pobude ob praznovanju 500-letnice rojstva Primoža Trubarja. Zveza bo, v sodelovanju s Kulturnim centrom Lojze Bratuž in Združenjem cerkvenih pevskih zborov, v torek, 29. aprila, pripravila prireditev, ki bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Poleg priložnostnih govorov prof. Lojzke Bratuž in Državnega sekretarja na ministrstvu za kulturo Silvestra Gabrščka bosta na večeru sodelovala tudi zbora Mirko Filej iz Gorice ter oktet Vrtnica iz Nove Gorice. Zveza bo sodelovala tudi pri drugih skupnih pobudah in projektih, ki se pripravljajo za proslavitev te obletnice. V nedeljo, 11. maja, bo v Rubijah odkrite doprsnega kipa, slovenska konzulta pri goriški občini pa bo jeseni postavila ploščo na stavbo v Gorici, kjer je Trubar pridigal. Včlanjena društva so predstavila program za prireditve, ki bodo potekale na odprtem v poletnih mesecih. Med najpomembnejšimi naj omenimo Praznik frtalje v Rupi 25. in 27. aprila ter 1. maja, Praznik špargljev v Štandrežu, ki se bo pričel 23. maja, Festival narodno zabavne glasbe, ki bo potekal v Števerjanu prvi konec tedna v juliju, ter Gledališče pod zvezdami, ki ga vsako drugo leto organizira PD Štandrež.

Fotografije Marka Vogriča na Oslavju

Minuli petek so v gostinskem lokalu Scherlock (pri Tildi), ki ga vodi Adriana Furlan, s krajšo slovesnostjo odprli razstavo fotografij Marka Vogriča, ki so sicer na ogled že nekaj časa. Jurij Paljk je imel krajši nagovor, povabil pa je tudi številne goriške fotografe, naj se odločijo za samostojne fotografske razstave in ne samo skupinske.

Na Gradini fotografska razstava Luciana Gaudenzija

Družba Rogos, upravitelj sprejemnega centra Gradina, bo konec aprila predstavila drugo razstavo v sklopu projekta ARS NATURAE, ki bo na Gradini potekal do oktobra. V četrtek, 24. aprila, ob 18. uri, bo v sprejemnem centru Gradina odprta razstava z naslovom Furlanija: občutenje narave fotografa Luciana Gaudenzija, doma iz Pordenona. Razstava bo na ogled do 4. maja, ob petkih od 17. do 20. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10. do 20. ure. Vstop prost. Dodatne informacije: sprejemni center Gradina 0039 333 405 6800, infofogosmail.com

Lepo zadoščenje za gledališko skupino naših višješolcev

Pred nedavnim se je 23-članska gledališka skupina višješolcev humanističnega in znanstvenega pola Trubar-Gregorčič-Cankar-Vega-Zois udeležila 13. izvedbe gledališke revije Rassegna teatrale di Fiumicello, v istoimenskem kraju naše dežele, z izvirnim delom, lepljenko slik iz življenja mladih, ki so jo naštudirali med 30-urno šolsko gledališko delavnico, ki jo je vodila Vesna Tomšič, katero na Goriškem dobro poznamo in cenimo njeno delo. Na reviji so naši dijaki prejeli priznanje oz. drugo posebno omembo - za katero naj prejmejo iskrene čestitke -, ki jim odpira pot na vsedrjavno srečanje v kraju Serra S. Quirico (Marche), prihodnje leto, če bo prva izbrana skupina odpovedala svojo udeležbo. Na omenjeni reviji v Fiumicellu je nastopila z izvirnim delom Sanjske preglavice in nočne more tudi gledališka skupina NSS Ivan Trinko z isto mentorico.

Dramska družina F. B. Sedej Števerjan / Premiera: Črna komedija

Tema, zaveznica zapletov in laži

Ko se je v soboto, 19. aprila, na premieri igre Črna komedija sodobnega angleškega dramatika Petra Shafferja odstrl zastor odra Sedejevega doma v Števerjanu, so se gledalci, ki so z radovednim pričakovanjem napolnili domačo dvorano, da bi si ogledali novo odsko stvaritev števerjanske Dramske družine v režiji Franka Žerjale, zastrmeli v temo. Odrsko prizorišče je namreč kakih deset minut ostalo v temi, medtem ko sta se na njem sproščeno kretala glavni protagonisti Brindsley Miller in njegova zaročenka Carol in se vneto pogovarjala. Ko pa se je na odru prižgala luč, je v resnici odsko dogajanje potonilo v temo, ker je zaradi kratkega stika v Millerjevi hiši pregorela glavna varovalka. Prav na izmenjavi tema-luč, luč-tema gradi avtor Shaffer humorne trenutke svoje bleščeče komedije, v kateri se vse zavozla in tudi razvozla ... v temi. Ta poanta je glavno vodilo komedije in režiser Žerjal jo je zelo dobro izkoristil, ostro zarisal njene obrise in spretno ter dosledno vodil igralce skozi to vse prej kot lahko uprizorljivo komedijsko domeno, ki predvideva, da se igralci ob siju odrskih luči gibljejo po prostoru, kot da bi tavalji v temi. To jim je odlično uspelo, saj so bili neznatni spodrsrljaji skoraj nevidni. Tako se za igralce v temi, za gledalce v polni svetlobi, v Millerjevem stanovanju dogodi marsikaj prese- netljivega in celo pomembni preobrti v življenju protagonistov. Miller je namreč še neuvlejavljen kipar, ki v družbi zaročenke Carol pričakuje obisk starega bogataša, zbiratelja umetnin, Georga Bambergerja, od njega si veliko obeta. Da bi nanj naredil lep vtis, prenese v svoje skromno domovanje, s pomočjo Carol, nekaj kosov dragocenega pohištva iz stanovanja sosedja Harolda Gorringa, bogate-

se v stanovanje nevidno prikrade Clea, nekdanja Millerjeva zaročenka, in ko vstopi električar s filozofsko izobrazbo in ga sprva vsi imajo za bogatega zbiralca starin, ker ima tudi on tuj naglas. Tako se v temi vse skupaj mota, sledijo si dvomnosti, nastajajo zamenjave oseb, laži rastejo kot gobe po dežju. Do grotesknosti smešne situacije pa dosežejo višek, ko tavajoč v temi Brindsley skuša neopazno prenesti pohištvo spet v Haroldovo stanovanje. V te prizore in sploh v svoj lik nezkušenega, malce naivnega Brindsleyja se je mladi odrski novinec Nikolaj Pintar zelo dobro vživel in suvereno obvladoval situacijske preobrate dogajanja, katerega središče je prav njegov lik z vsemi lažmi vred. Da jima je

odrski prostor čisto domač, sta dokazala Simon Komjanc v ponončni, neomajni drži po vojaško strogega polkovnika Melketa, in Sara Miklus kot Brindsleyjeva včasih prav ujedljivo koketna zaročenka Carol, ki pristaja na fantove laži, saj bi ga rada dokončno osvojila. Mikluševi se opravičujem, ker je njeno ime pomotoma izpadlo iz članka o najavi premiere. Gejevsko osebnost sosedja Harolda je tudi z zgovornimi kretnjami in mimiko izrisal Branko Terčič, dolgoletni član števerjanske dramske

odrski prostor čisto domač, sta dokazala Simon Komjanc v ponončni, neomajni drži po vojaško strogega polkovnika Melketa, in Sara Miklus kot Brindsleyjeva včasih prav ujedljivo koketna zaročenka Carol, ki pristaja na fantove laži, saj bi ga rada dokončno osvojila. Mikluševi se opravičujem, ker je njeno ime pomotoma izpadlo iz članka o najavi premiere. Gejevsko osebnost sosedja Harolda je tudi z zgovornimi kretnjami in mimiko izrisal Branko Terčič, dolgoletni član števerjanske dramske

odrski prostor čisto domač, sta dokazala Simon Komjanc v ponončni, neomajni drži po vojaško strogega polkovnika Melketa, in Sara Miklus kot Brindsleyjeva včasih prav ujedljivo koketna zaročenka Carol, ki pristaja na fantove laži, saj bi ga rada dokončno osvojila. Mikluševi se opravičujem, ker je njeno ime pomotoma izpadlo iz članka o najavi premiere. Gejevsko osebnost sosedja Harolda je tudi z zgovornimi kretnjami in mimiko izrisal Branko Terčič, dolgoletni član števerjanske dramske

odrski prostor čisto domač, sta dokazala Simon Komjanc v ponončni, neomajni drži po vojaško strogega polkovnika Melketa, in Sara Miklus kot Brindsleyjeva včasih prav ujedljivo koketna zaročenka Carol, ki pristaja na fantove laži, saj bi ga rada dokončno osvojila. Mikluševi se opravičujem, ker je njeno ime pomotoma izpadlo iz članka o najavi premiere. Gejevsko osebnost sosedja Harolda je tudi z zgovornimi kretnjami in mimiko izrisal Branko Terčič, dolgoletni član števerjanske dramske

odrski prostor čisto domač, sta dokazala Simon Komjanc v ponončni, neomajni drži po vojaško strogega polkovnika Melketa, in Sara Miklus kot Brindsleyjeva včasih prav ujedljivo koketna zaročenka Carol, ki pristaja na fantove laži, saj bi ga rada dokončno osvojila. Mikluševi se opravičujem, ker je njeno ime pomotoma izpadlo iz članka o najavi premiere. Gejevsko osebnost sosedja Harolda je tudi z zgovornimi kretnjami in mimiko izrisal Branko Terčič, dolgoletni član števerjanske dramske

odrski prostor čisto domač, sta dokazala Simon Komjanc v ponončni, neomajni drži po vojaško strogega polkovnika Melketa, in Sara Miklus kot Brindsleyjeva včasih prav ujedljivo koketna zaročenka Carol, ki pristaja na fantove laži, saj bi ga rada dokončno osvojila. Mikluševi se opravičujem, ker je njeno ime pomotoma izpadlo iz članka o najavi premiere. Gejevsko osebnost sosedja Harolda je tudi z zgovornimi kretnjami in mimiko izrisal Branko Terčič, dolgoletni član števerjanske dramske

Iva Koršič

KULTURNI DOM Večer dance glasbe

David Benson Project

V torek, 15. aprila, se je oder goriškega Kulturnega doma prelevil v prizorišče prave diskoteke ob vrtljivih reflektorjih, ki so se z različnimi barvami poigravali po njem in zarisovali geometrične like tudi po dvorani. To ozračje se je še okrepilo, ko se je izza kulisa privlekla umetna megla in v njej so se prikazali člani goriške dance skupine David Benson Project in začel se je glasbeni večer, ki je s kakovostnim petjem nastopajočih pospremil kar veliko število poslušalcev v 80. leta in jim postregel z glasbenimi okusi tistega časa. Tako so se ob ritmično poudarjeni glasbi zaslislale uspešnice legendarnih skupin Rolling Stones, Abba, Gazebo, Savage..., pa tudi zimzelena Gloria Umberta Tozzija, ki jo je s prijetnim, dobro intoniranim glasom, kot vse druge, odpel vodja skupine David Benson, alias David Bensa, plavalasi pevec, doma iz Gorice, po čigar žilah teče briška kri. Že od mladih nog se je zapisal glasbi, saj je najprej kot fantiček igral klavir, potem pa se je usmeril v petje, za katerega se je vnel med vojaškim rokom in po

njem. Pred približno dvema letoma je ustanovil omenjeno dance skupino, ki v sedanjih zasedbi nastopa kakih šest mesecev in še posebno na svojih turnejah po Avstriji, Nemčiji in Hrvaški žanje veliko uspeha. V kratkem bo izšla njihova prva zgoščenka, na kateri bo tudi njihova izvirna skladba Don't you cry, s katero so začeli in končali goriške dance koncert in ki postaja na avstrijskih in nemških radijskih valovih že pravi hit. Priznati moramo, da je privlačna in vabljiva za uho, predvsem tistih poslušalcev, ki se radi ob taki glasbi prepustijo plesu. Če ne bi bilo sedežev, bi v Kulturnem domu marsikdo zaplesal, saj se je veliko gledalcev sukalo sem in tja in mahalo s plamenčki vžigalnikov, da bi bilo vzdušje še bolj magično. David Benson je z interpretacijami znanih, pa tudi svojih novih pesmi dokazal, da ima lepo izoblikovan glas, primeren za tvorsten glasbeni žanr in da se dobro znajde v anglosaški glasbeni kulturi in sploh, da se zna kretati po odru, pritegniti pozornost poslušalcev in jih navdušiti. Poleg tega ima ob sebi dve lepi vokalistki-plesalki:

osemnajstletno rjavolasko Zulejko iz Ogleja, ki se upravičeno lahko kiti z naslovom Miss Padania, in plavalaso Stefania, 26-letno dekle iz kraja San Giorgio. Ob njiju je še 35-letni kitarist Luca iz Butria, ki s svojim instrumentom in gibli dopolnjuje scensko sliko. Zulejka je med koncertom eno pesem, Almeno tu nell' universo

ki ga je priredil Kulturni dom Gorica v sodelovanju s Kulturno zadrugo Maja v sklopu glasbenega festivala Across the border 2008, je omogočil, da je tudi goriška, slovenska in italijanska publika spoznala domačega pevca, ki veliko nastopa po casinonih - prav v teh dneh bo pel kar pet večerov v Perli - in ima gotovo

Mie Martini, zapela sama in z njo pokazala, da ima kultiviran, polnokrven glas; z njim je očarala poslušalce, ki so ji zaploskali kar med izvedbo. Ta malce drugačni glasbeni večer,

pred seboj uspešno glasbeno pot. To mu želimo vsi tisti, ki ga poznamo in ki nas je prijetno presenetil s svojim torkovim nastopom.

SZSO GORICA V skavtsko družino je stopilo skoraj 40 novih članov

Veselo jurjevanje v Štmavru

V nedeljo, 20. aprila, smo vsi goriški skavti imeli jurjevanje. Končno nas je po dveh tednih dežja spet presenetilo sonce. Že zjutraj smo se zbrali v nekdanji osnovni šoli v Štmavru. Volčiči, izvidniki, klanovci in starši smo se srečali, da bi skupaj preživeli sončen dan in predvsem, da bi medse sprejeli nove člane.

Srečanje smo pričeli z zborom in s pozdravom načelnikov. Spomnili so nas na pomen skavtske obljube, ki ni pomembna le za ta dan, temveč za celotno našo tako skavtsko kot neskevtsko držo. To ni le obred, ki ga je vsako leto treba nekako izvesti, pač pa vodilo našega mišljenja in stila življenja.

Resnejšemu delu so sledile igre. K sreči nam je lepo vreme omogočalo dejavnosti na prostem. Razdelili smo se v štiri skupine, dve za Gorico, dve za Doberdob. Prva na vrsti je bila igra gosenice: otroci in starši so se postavili v štiri vrste, se prišli v gležnje soseda in se skušali v čim krajšem času pripeljati do nasprotnne smeri igrišča. Naslednja igra je bil tradicionalen vlek vrvi, ki je vedno zelo zabaven in na katerem se še posebno izkaže tekmovalnost udeležencev. Igram je sledila maša, med katero so po-

tekale tudi obljube, obred, zaradi katerega je jurjevanje prav gotovo eno najpomembnejših srečanj v celotnem skavtskem letu. Mladi skavti vstopijo v veliko skavtsko družino in obljubijo ljubezen do bližnjega in Boga; obljubijo, da se bodo držali skavtskih zakonov, da bodo spoštovali naravo in da se bodo trudili za boljši svet. Letos je bilo novih članov, med volčiči in izvidniki, nekaj manj kot štirideset, to je kar veliko število.

Po obljubah in maši je bila na vrsti še zadnja igra, zastavica.

Igrali smo jo malo po "skavtsko", z nekoliko različnimi pravili. Še navdušene, a utrujene in lačne, so nas načelniki preko zvočnikov poklicali na kosilo. Takoj se je ob kuhinji vila dolga vrsta, ki je čakala na okusen krožnik pašte. V senci dreves smo pojedli kosilo, se še malo sprostil, nato pa smo se spet vsi zbrali pri tabornem ognju. Ob mimiranih pesmih, škečih, "prisilnem sodelovanju" staršev in ostalih skavtov, petju, kitarah, plesu in smehu je v sproščenem vzdušju minilo še zadnje po-

glavje našega spomladanskega srečanja, na katerem, upamo, je vsakdo našel nekaj pozitivnega, nekaj, za kar je bilo vredno preživeti dan na tak način. Predvsem pa želimo novim članom, da bi čim dlje in s čim večjo zagnanostjo in energijo nadaljevali na tej poti skavtizma in življenja nasploh. V imenu skavtske organizacije se tudi prisrčno zahvaljujem vsem, ki so nam priskočili na pomoč in nam omogočili lažji in boljši potek letošnjega jurjevanja.

TZ

Predavanje o Trubarju

Silvano Cavazza v Državni knjižnici

V okviru predavanj, ki jih prireja goriški Istituto di storia sociale e religiosa (Inštitut za družbeno in versko zgodovino), je 18. aprila predaval zgodovinar Silvano Cavazza, ki že nekaj desetletij preučuje reformacijsko gibanje in je nekaj pomembnih študij posvetil Primožu Trubarju. Dal je tudi pobudo za italijanski prevod monografije Mirka Ru-

pla o Trubarjevem življenju in delu. Prevod, ki bo izšel letos, bo slovenskega reformatorja in njegovo dobo odkril italijanski javnosti. Pomemben korak na tej poti je bilo tudi omenjeno predavanje v polni dvorani Državne knjižnice. Predsednik Inštituta Luigi Tavano je ob koncu dejal, da v Gorici doslej še ni bilo tako poglobljenega in strokovno utemeljenega

Z leve: Silvano Cavazza in Luigi Tavano (foto Bumbaca)

predavanja o Primožu Trubarju v italijanskem jeziku. Tudi sam predavatelj je poudaril, da razen redkih strokovnjakov italijansko izobraženstvo o Trubarju ne ve ničesar, čeprav gre za osebnost, ki je daleč pre-

rasla meje slovenskega sveta. Po zaslugi profesorja Cavazza si je ime človeka, ki je leta 1563 na Goriškem pridigal v treh jezikih, začelo utirati pot v širšo italijansko javnost.

LB

Društvo Mladinski dom

Peti redni občni zbor

Prejšnji četrtek, 17. aprila, je potekal v prostorih Mladinskega doma v ulici Don Bosco v Gorici peti redni občni zbor istoimenskega društva. Ob navzočnosti odbornikov, staršev in prijateljev je bilo srečanje lepa priložnost za pregled opravljenega dela in za razpravo o prihodnjih načrtih. Mladinski dom je nastal pred nekaj leti, da bi nadaljeval delo, ki ga je na vzgojnem področju za slovensko mladino na Goriškem dolga leta opravljalo Alojzijevešče. Mladinski dom ima svoj sedež v Zavodu svete Družine, ki že desetletja nudi pošolski pouk in oskrbo za osnovnošolske otroke. Predsednik društva Peter Černic je v svojem poročilu poudaril nekatere pomembne značilnosti v delovanju Mladinskega doma v teh prvih letih obstoja in delovanja. Slovenska šola in starši potrebujejo take ustanove, ki skrbijo za popoldansko varstvo dijakov in pomoč pri opravljanju domačih nalog. Mladinski dom je v teh prvih letih delovanja odprl središči za popoldansko pomoč dijakom v Gorici in Doberdolu, pokazal

pa je zanimanje tudi za dodatne dejavnosti, kot so npr. prevoz dijakov (zlasti s Plešivega) ter razni tečaji in predavanja. Mladinski dom in Zavod svete Družine se med seboj dopolnjujeta in dnevno nudita pomoč približno 60 osnovnošolcem in dijakom. V svojem posegu se je predsednik zahvalil Svetu slovenskih organizacij za podporo v teh prvih letih delovanja, prav tako se je spomnil tudi pokojnega deželnega svetnika in vsestranskega kulturnika Mirka Špacapan, ki je vedno zagovarjal potrebo po tej vzgojni ustanovi.

Mauro Leban je nato orisal blagajniško poročilo in poročilo opravljenih dejavnosti društva v zadnjem letu. Iz poročila je bilo razvidno, da je za delovanje Mladinskega doma nujno potrebna denarna podpora dežele Furlanije Julijske krajine ter Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu pri slovenski vladi. V pogovoru je bilo poudarjeno, da mora priti do še tesnejšega stika s slovenskimi šolami, navzoči pa so podčrtali tudi potrebo po formiranju novih in motiviranih vzgojiteljev.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Ob 500-letnici rojstva
začetnika slovenske pisne kulture

Primož Trubar na Goriškem 1508-1586

SODELUJEJO:
Oktet Vrtnica
Silvester Gaberšček, državni sekretar za kulturo
Lojzka Bratuž
Dario Bertinazzi
Moški pevski zbor Mirko Filej

Toplo vabljeni!

Gorica - Kulturni center Lojze Bratuž
Torek, 29. aprila 2008, ob 20.30

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam ob tej težki življenjski preizkušnji stali ob strani in sočustvovali z nami ob nenadomestljivi izgubi predrage

NADJE FAJT por. LUTMAN.

Še posebna zahvala naj gre gospodu Marijanu Markežiču, gospodu Vojku Makucu za občutene in tolažilne besede ob slovesu ter vsem pevcem in pevkam, ki so s pesmijo olajšali tegobo prizadetih.

Žalujoci svoji

Obvestila

V galeriji Kulturnega centra Lojze Bratuž je na ogled razstava Negovana Nemca od ponedeljka do petka, od 17. do 19. ure razen praznikov.

Ob 150-letnici prikazovanj je vsedrjavna organizacija UNITALSI zaradi velikega povpraševanja organizirala še drugo letalo. Zato obveščamo bralce Novega glasa in vse zainteresirane, ki bi želeli poromati v Lurd z letalom, naj se čim prej javijo. Vpisovali bomo do razpoložljivih mest. Obveščamo tudi, da so se začela vpisovanja za romanje z vlakom. Vsa središča so odprta. Izberite si tisto, ki vam je bližje ali bolj pri srcu. Voščimo vam lepo jubilejno romanje. Slovenske sestre UNITALSI

Katoliško tiskovno društvo daje v najem trisobno stanovanje v Kulturnem centru L. Bratuž na drevoredu 20. septembra 85 v Gorici. Zainteresirani lahko pokličejo v jutranjih urah na tel. 0481 531445. Pisno prošnjo oddajte na naslov: Katoliško tiskovno društvo, 34170 GORICA / GORIZIA Travniki / Piazza Vittoria 25.

Fundacija Gorica daje v najem trisobno stanovanje z veliko teraso in parkirnim prostorom v zaprtem dvorišču v ulici S. Giovanni 9, Gorica (1. nadstropje). Zainteresirani lahko pokličejo v jutranjih urah na tel. št. (0039) 0481 531445.

Romanje v Medjugorje od 2. do 5. maja 2008. Vabimo vas na romanje v Medjugorje. Predvideni so vzpon na Križevac in na Hrib prikazovanj, obisk skupnosti

Cenacolo in Oaze miru ter sodelovanje pri verskih svečanostih. Cena: 100,00 evrov. Ob vpisu je treba poravnati ceno celotnega potovanja. Italijanski in slovenski državljani lahko potujejo samo z osebno izkaznico. Prijave sprejemata: župnik dr. Jože Markuža, tel. 040 229166, in g. Darko, tel. 0481 882395 ali 0481 32121.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 25.04. do 01.05.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 18.30 do 19.30. Spored:

Petek, 25. aprila (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže; zborovski kotiček; iz krščanskega sveta; zanimivosti, humor in obvestila.

Ponedeljek, 28. aprila (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound: lahka glasba; živemu se vse zgodi; zanimivosti in obvestila.

Torek, 29. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 30. aprila (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Koza po starem in po novem II. del - Izbor melodij.

Četrtek, 1. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

ARS

DRUŠTVO ARS

Vljudno vabi na odprtje razstave

GRAFIČNA DELA: SONJA MAKUC

MALA PLASTIKA: TEA CURK

Razstavo bo predstavila Katarina Brešan

Galerija Ars na Travniku, Gorica

Četrtek, 24. aprila 2008, ob 18. uri

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ

prireja v Rupi

PRAZNIK FRITALJE 2008

25. aprila ob 16.30

- Nastop otroških pevskih zborov
- TOMBOLA z bogatimi nagradami (v primeru slabega vremena preneseno na 27. april)
- Ples z ansambлом SOUVENIR

27. aprila ob 16.30

- Nastop pritrkovalcev iz Mengša (Slo)
- Tekmovanje v cvrtju najbolje frtalje
- Ples z ansambлом HRAM

1. maja ob 16.30

- Častni govornik: Peter Černic, predsednik Konzulte za Slovence na goriški pokrajini
- Dramska skupina iz Štandreža
- Ples z ansambлом HAPPY DAY

V sredo, 30. aprila, v popoldanskih urah bo dviganje otroškega in velikega mlaja

Deloval bo dobro založen bife z raznimi specialitetami na žaru, tipično frtaljo in domačim vinom. Toplo vabljeni!

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Velenje / Literarno srečanje Sosed tvojega brega

Literarno-jezikovni babilon pri nas

Velenju je minuli konec tedna potekalo jubilejno, že trideseto srečanje pesnikov in pisateljev, ki pišejo v drugih jezikih in le izjemoma tudi v slovenščini, čeprav živijo pri nas. Srečanja se je udeležilo čez petdeset avtorjev, v rabi pa je bilo osem jezikov, poleg slovenščine in nekaterih slovanskih jezikov tudi španščina, nemščina, madžarščina, italijanščina in angleščina.

mnoge druge ni nikomur kaj dosti mar, še manj za njihov pomembni delež v kulturnem življenju. Pa ima Jadranka Matić Zupančič iz Novega mesta poleg svojih ugodno ocenjenih zbirk v knjižnični bazi podatkov COBISS. SI več kot sto "zadetkov", tudi osemnajst knjižnih izdaj, kjer ima sama večji ali manjši delež, kot so med drugim prevodi Kajetana Koviča, Borisa A. Novaka, Milana Dekleve itd. Škot Angus Reid, ki je

narodov in narodnosti, ki stalno ali začasno živijo v Sloveniji", kot se je v duhu tistega časa in konteksta reklo. Srečanje je sodilo k sindikatom ter tedanjim Zvezi kulturnih organizacij Slovenije, zadolženi za amatersko kulturo, kasneje pa jo je nasledil Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, kjer je več kot četrto stoletja izhaja literarna revija Mentor - začel jo je med drugimi Peter Božič, večino časa pa jo ureja Dragica Breskvar. Posebni gostje in mentorji srečanj so v teh 30-ih letih bili mnogi uveljavljeni pisci, med njimi Desanka Maksimović, Vlado Gotovac, Slavko Mihaljič, Robert Mlinarec, Goran Tribuson, Nenad Veličković, Josip Osti, Renato Barretič in med njimi kdaj tudi slovenski avtorji, kot recimo Tržičan

nevno srečanje prišlo - vsaj polovica med njimi na lastne stroške - kakšnih petdeset avtorjev, ki živijo v Sloveniji, med njimi prvič tudi ustvarjalca iz Mehike in ZDA. Avtorji in jeziki iz držav Evropske unije so, poleg jezikov obeh manjšin, italijanske in slovenske, ter južnoslovanskih jezikov, itak že postali stalnica tega dogajanja. Žirija je za literarno delavnico oziroma delavnico kreativnega pisanja, kot se čemu takemu dandanes reče po ameriškem zgledu, izbrala dela šestindvajsetih avtorjev v osemih jezikih. Taisti avtorji so objavljeni v reviji/zborniku Paralele, kjer je še kopica drugih tekstov, pogovorov in dokumentarnih zapisov, ki se nanašajo na 30 let srečanja. Revija Paralele tudi ureja Dragica Breskvar. V treh dneh, kolikor je v Velenju potekalo pisateljsko in multikulturno srečanje Sosed tvojega brega, je bilo časa tudi za dva javnosti namenjena in dobro obiskana literarna večera. Letošnji gost srečanja je bil pesnik, pisatelj in založnik Goran Samardžić iz Sarajeva. Njegovo prozo Gozdni duh je izdala Student-ska založba v zbirki Beletrina leta 2006, je pa Samardžić tudi literarni urednik, hkrati še solastnik sarajevske knjigarne in založbe Buybook, avtor več del, tudi nekajkratni gost Vilenice in pesniškega festivala Medana.

Zakaj velja opozoriti na take pojave, se zdi jasno - Slovenija (si) mora prejkone priznati, da je kulturno-literarno vedno bolj heterogena in da v Sloveniji ni delujoča samo ali še vedno le "ex-yu" kultura. Zagotovo je med "drugojezičnimi" ali "svojejezičnimi" avtorji ne le iz kroga srečanja Sosed tvojega brega kdo, ki bo prej ali slej še bolj opozoril nase.

Nekaj smo jih omenili, a prej premo kot preveč. Premalo zlasti zato, ker je marsikdo med njimi, kot rečeno, že obogatil literarno življenje v Sloveniji s samostojnimi knjigami in prevodi. Globalne pisanosti, kakršni prinaša mnogojezično literarno srečanje Sosed tvojega brega, se Slovenija lahko predvsem zelo veseli! Potrkati, in to odločno!, pa velja poleg tega na priškrnjena vrata prepogosto samozadostne, vase zagledane slovenske literarne srenje, še posebej pri tistih urednikih in založnikih, ki reagirajo, ali predvsem na angloameriške avtorje ali samo na določene žanre in priimke. Tako se nam zaradi predsodkov, ozkosti, materialnih ali bogve kakšnih koristi svet literature čedalje bolj oži. Ne da bi ta škodljivi pojav pravočasno opazili, postaneta zožen prostor ter okleščeno vedenje o literaturi po svetu neodpravljivo dejstvo.

Peter Kuhar

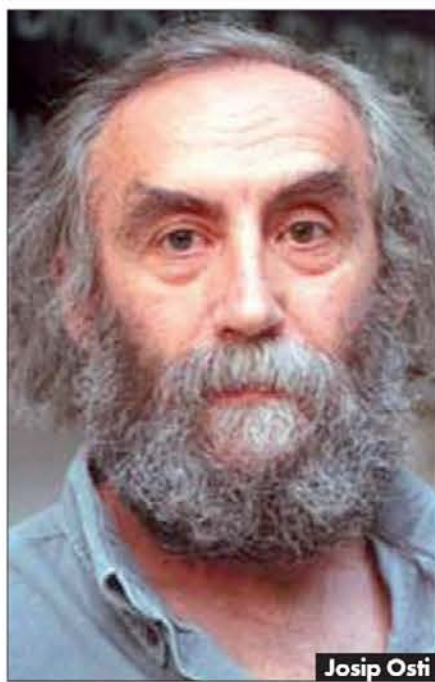

Marko Kravos (foto JMP)

Pravi literarno-jezikovni babilon, na kakršnega se pri nas še zmeraj še privajamo.

V letošnjem letu medkulturnega dialoga je še posebej pomembno vedeti, da v Sloveniji soobstaja več literarnih svetov, saj med nami živi kar precejšnja skupina avtorjev, katerih jezik literarnega izražanja ni slovenski. Žal se v naši površni percepciji kulture temu pojavu ne pripisuje kašnega pomena, četudi gre zgolj za avtohtono - in celo kakovostno! - literaturo Italijanov in Madžarov v Sloveniji, še manj, če so "v igri" pisci v jezikih nekdanje skupne države, še najmanj pa o tistih avtorjih, ki so bogve zaradi kakšnih naključij prišli v Slovenijo z drugih koncev sveta. Z leti se je oblikovalo jedro kvalitetnih avtorjev, ki so s svojimi lastnimi knjigami, prevajalskim in povezovalnim delom pomembno prispevali k literarnemu življenju v Sloveniji. Pesnik in prevajalec Josip Osti je eden redkih, ki smo ga nekako "podomačili" in ga že štejemo med "naše", o čemer pričajo tudi ugledne nagrade, ki jih je dobil za lastno poezijo in prevode. Poleg tega je Osti član Društva slovenskih pisateljev in celo edini (!) častni član slovenskega PEN. Zdi se, kakor da za

oblikovalec Branko Bačović, oba nekoč Beograjčana, izhajata pri nas in v tujini. Jovanović je pisec kratke proze (Beneško zrcalo, izšlo leta 2002 in 2005). Bačović je izdal tri štirijezične knjige, imel pa je tudi osem samostojnih fotografskih razstav. Pisec David Tasič, ki je zaslovel kot eden od znamenite četverice, torej skupine Janševih sozopornikov, je danes založnik in lastnik založbe Karantanja. Omeniti velja še mnoge avtorje, kot so Jordan Stavrov, Željko Perović, Josip Bačić, Rade Vučković, Antonija Baksa Smel, Senada Smajić in mnogi drugi. Zakaj razmišljam o vsem tem? Ker je v Velenju brez posebne medijskega hrupa minilo že trideseto srečanje, namenjeno literaturi in literatom, ki živijo v Sloveniji, a ne pišejo (samo) v slovenščini, ampak (tudi) v svojih maternih jezikih. Zakaj ravno v Velenju, če pa se prireditev vsako leto seli? Tukaj je treba poseči v preteklost in omeniti nekatere bistvenejše okoliščine. Ena od njih je, da je to mesto bilo prijazen letošnji gostitelj zato, ker v njem so bivaljo ljudje menda kar blizu tridesetih narodnosti, ne nazadnje pa, ker je bilo tudi prvo srečanje (leta 1978) v Velenju, in sicer z naslovom "Srečanje literatov drugih

Josip Osti

Marko Kravos. Prireditev je kmalu po osamosvojitvi spremenila koncept in posegla širše čez meje države. Drugačno in značilno je od tedaj tudi njeno ime: "Sosed tvojega brega".

Če že visok jubilej komu ne pomeni dosti, pa velja poudariti, da je ta prireditev z mešanico jezikov in kultur še vedno edina te vrste pri nas in, kolikor je mogoče ugotoviti, po svojem konceptu in namenu tudi edina v EU. Deluje strogo na principu selekcije poslanih literarnih del. Število udeležencev seveda omejujejo tudi finančna sredstva organizatorjev (JSKD) in vsakokratnih gostiteljev.

Žirija izbira avtorje, kot rečeno, glede na kvaliteto poslanih del, kar pomeni, da to ni festival poljubno sodelujočih avtorjev, se pravi, da pride, kdor pride, ker pač ne piše (samo) v slovenskem jeziku, ali če koga kdo pošlje in mu plača bivanje. Letos je na trid-

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV TRST
prireja
TEČAJ ZA SOLOPEVCE
Vodil ga bo **Adi Danev - Danieli**
Zainteresirani se lahko prijavijo do
četrtek, 24. aprila 2008, na tel. št. 328 4535725.
Sprejemna avdicija bo v soboto, 26. aprila 2008,
ob 16. uri v Marijanišču na Opčinah (Dunajska cesta 35).

Kratki

Trubarjev večer v Gorici

V torek, 29. t. m., bo ob 20.30 v Kulturnem centru L. Bratuž spominski večer, posvečen Primožu Trubarju ob 500-letnici njegovega rojstva. Na začetku in ob koncu bosta nastopila Oktet Vrtnica iz Nove Gorice, ki ga vodi Bogdan Breclj, in Moški pevski zbor M. Filej pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Izvajala bosta po tri pesmi, od teh vsak dve na Trubarjevo besedilo. O Trubarjevem letu bo govoril Silvester Grabršček, sekretar na Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije, o Trubarju na Gorškem pa Lojzka Bratuž. Nato bo Dario Bertinazzi bral tri krajše odlomke iz Trubarjevih del: iz prve slovenske knjige (1550), iz Evangelija sv. Matevža (1555) in iz Cerkovne ordnive (1564). Trubarjev večer prireja Zveza slovenske katoliške prosvete v sodelovanju s Kulturnim centrom L. Bratuž in Združenjem cerkvenih pevskih zborov. V zamejstvu se bomo 500-letnice spominjali še ob drugih priložnostih, tako npr. pred rubijskim gradom v občini Sovodnje ob Soči, kjer bodo 11. maja s primerno slovesnostjo odkrili kip Primoža Trubarja, v Narodnem domu v Trstu pa 17. maja na posvetu, ki ga pripravlja Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm.

V Kanalu na ogled akvareli, risbe in karikature Roberta Hlavatyja

Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, so v Galeriji Rika Debenjaka v Kanalu ob Soči v petek, 18. aprila, ob 18.30 odprli razstavo akvarelov, risb in karikatur Roberta Hlavatyja. Slednjega likovni kritiki uvrščajo v sam vrh slovenskega akvarelnega slikarstva, čeprav je ves čas

ustvarjal brez formalne likovne izobrazbe, je ob razstavi zapisala umetnostna zgodovinarica Tatjana Pregl Kobe. Tržičan Robert Hlavaty (1897-1982) sodi med pomembne kulturne ustvarjalce, ki so samosvoje opevali kraško pokrajino. S svojimi poznojesenski in zimskimi motivi Krasa ni kazal v bujno ožarjenem razkošju barv, ampak je asketsko lepoto upodabljal v tišini lirične samote, ugotavlja Pregl Kobetova. Po njenih besedah je Hlavaty prav z neponovljivimi akvarelnimi podobami Krasa, značilnimi za vsa njegova ustvarjalna obdobja, zapustil najdragocenejši likovni sprev. Prvi umetnikovi ohranjeni akvareli so sicer tematsko vezani na ljubljansko in dalmatinsko okolje, kasnejši pa se vsebinsko bolj navezujejo na Trst in Kras. Sprva je v impresivnih akvarelnih podobah odkrival svoja najintimnejša čustva, kasneje pa se je v tržaškem obdobju predal mediteranski sončni barvitosti in strastnim kraškim barvam, povsod pa je igral pomembno vlogo tudi njegov odnos do svetlobe, piše Pregl Kobetova. Na razstavi, ki bo v Kanalu ob Soči na ogled do 8. maja, so predstavljene tudi karikature, v katerih je bil Hlavaty pravi mojster. Z zanj značilnimi karikaturnimi se je ukvarjal že med študijem medicine, ko je bil v Ljubljani ustanovalec Srečka Kosovela, posvečal pa se ji je skoraj do smrti. Posebej se je ukvarjal s politično karikaturjo, ki je v Primorskem dnevniku zavzemala precej prostora. Na Hlavatyjevo ustvarjanje je vplival tudi priznani umetnik Lojze Spacal, s katerim se je srečal med bivanjem na Opčinah sredi prejšnjega stoletja. Od Spacala se je učil poenostavljanja oblik, tako da so se tudi njegove slike zožile na brezčasnost in brezprostornost, pri čemer je s simboliko dosegel sintezo izpovedne vsebine in poenostavljenih oblik, je še zapisala Pregl Kobetova.

S prispevkom »petih tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodke fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite **Skladu Dorče Sardoč**, ki podeljuje štipendije zaslužnim manj premožnim slovenskim študentom.

Kaj je prispevek »pet tisočink«?

»Pet tisočink« je prispevek, ki ga predvideva Zakon št. 266 z dne 23. decembra 2005, s katerim lahko vsi davkoplačevalci namenijo manjši delež davka na dohodke priznanim dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam.

V ta seznam spada tudi **Sklad Dorče Sardoč**.

Svoj prispevek lahko namenite tako, da v polje obrazca, ki je namenjeno dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam v modelih CUD/730/Modello Unico, vpišete davčno številko **Sklada Dorče Sardoč** in se podpišete.

Prispevek »petih tisočink« ne predvideva doplačila in zato tudi nobenih dodatnih davkov.

Davčna številka Sklada Dorče Sardoč je:

91013840318

Kratke

Literarni natečaj za srečanje seniorskih piscev 2008

Revija Mentor razpisuje LITERARNI NATEČAJ ZA SREČANJE SENIORSKIH PISCEV 2008. Razpis je namenjen upokojencem in starejšim piscem, ki pišejo v slovenščini. Pogoji:

1. Avtorji lahko sodelujejo s svojimi še neobjavljenimi pesniškimi, proznimi, gledališkimi in esejističnimi besedili, ki jih še niso poslali na dosedanja srečanja seniorskih piscev.
2. Obseg poslanega gradiva naj ne presega 10 pesmi ali ene avtorske pole (16 strani oz. 30.000 znakov) proze ali drame. Prispevki naj bodo natipkani, in to samo enostransko.
3. Vsak prispevek mora biti označen z avtorjevim imenom, priložiti pa je treba še kratko biografijo (ta naj se nanaša predvsem na ukvarjanje s pisanjem), točen naslov (tudi elektronski) in telefonsko številko.
4. Prispela besedila bodo prebrali strokovni ocenjevalci, ki bodo na medobmočnih (regijskih) srečanjih vodili pogovor o poslanih besedilih in literarnem ustvarjanju nasploh.
5. Medobmočnih srečanj bo sedem. Pripravili jih bomo junija, septembra in oktobra 2008 na Jesenicah, v Mariboru, Ajdovščini, Črnomlju, na Ptuj, v Ribnici in Žalcu; gostiteljice srečanj bodo Območne izpostave JSKD v teh krajih.
6. Izbrani avtorji z medobmočnih srečanj bodo povabljeni na dvodnevno literarno delavnico starejših piscev, ki jo bo JSKD pripravil skupaj s svojo izpostavo novembra 2008 v Šentjurju.
7. Izbor iz poslanih besedil bo objavljen v posebnem zborniku. Objav ne honoriramo.

Prispevkov ne vračamo, zato naj avtorji obdržijo zase kopije.

8. Organizatorji krijejo stroške strokovnega dela srečanja in prehrane. Dodatne informacije lahko dobite po telefonu 01 2410 516 ali 01 2410 500 in e-pošti: dragica.breskvar@jskd.si.

Prispevke je treba poslati do 10. maja 2008 na naslov: Revija Mentor, Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Štefanova 5, 1000 Ljubljana, s pripisom "seniorji 2008". / Dragica Breskvar, urednica revije Mentor

Razstava Podobe Evrope: fotografska pripoved o EU

V prostorih stalne zbirke Mestne galerije Ljubljana na Cankarjevem nabrežju so, kot poroča STA, v ponedeljek, 7. aprila, odprli fotografsko razstavo Podobe Evrope - "L'Europa delle immagini". Skupna evropska zgodovina v obliki fotografske pripovedi bo na ogled do 4. maja. Razstava je sestavljena iz dveh delov: prvi je posvečen velikim nosilnim temam, ki tvorijo okostje politične, gospodarske in kulturne zgodovine Evrope, medtem ko so v drugem delu predstavljene "osebne izkaznice" 27 držav članic. Pri raziskavah in izboru štirih fotografij, ki tvorijo simboličen prikaz posamezne države, so bistveno vlogo odigrala veleposlaništva vseh držav članic Evropske unije.

Podobe Evrope nudijo priložnost, da obiskovalec z enim pogledom zajame zgodovinsko dediščino, ki je spodbudila zagon in postopno uresničitev evropskega političnega projekta - sledeč redkim, a zelo emblematičnim podobam, ki se nanašajo na preteklost, na pot, ki so jo prehodile države, da so udeležile enotno Evropo. Kot so zapisali v Mestni galeriji, je fotografija veliki komunikacijski medij, ki zmožni izničiti vsakršen namig na čas in prostor, postane ključ za razumevanje poti evropske zgodovine ter je hkrati zgodovinski dokument in umetniško delo. S fotografijo se razvije pripoved, ki je povod za razmislek o dogodkih 19. in 20. stoletja, ki so pripeljali do današnje opredelitve "evropske kulturne pokrajine": dve veliki vojni, nova politična geografija posameznih držav, leta povojnega obnavljanja in sledečega gospodarskega razvoja ter posledične globoke spremembe, ki so v današnjem času zajele tako družbeno življenje kot samo podobo krajev.

Zgodovinski, okoljski, urbanistični, industrijski ter antropološki razvoj, ki je izoblikoval identiteto in vplival na specifičnost vsake izmed 27 držav članic današnje Evropske unije, je podan v obliki primerjave med preteklim in sedanjim, med tradicijo in preobrazbo, v želji, da bi izsledili znamenja "skupne pripadnosti", zaradi katerih "evropska kultura" tako izstopa med ostalimi.

Razstavo, ki je bila poprej že na ogled v hiši Willyja Brandta v Berlinu, je pripravila Fundacija za zgodovino fotografije Fratelli Alinari iz Firenc v sodelovanju s predstavništvom Evropske komisije v Sloveniji, veleposlaništvom Italije v Sloveniji in Italijanskim inštitutom za kulturo v Sloveniji.

Nagrada Zlato Zrno

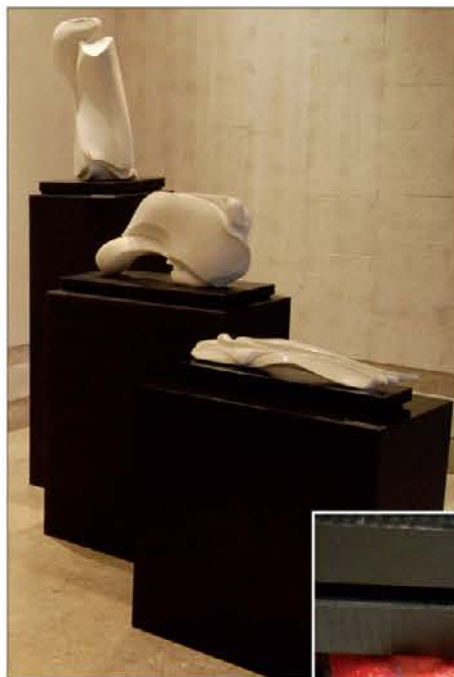
Sklad Sergij Tončič s sedežem v Trstu razpisuje nagrado ZLATO ZRNO za umetniške dosežke mladih slovenskih ustvarjalcev. Za nagrado se lahko potegujejo slovenski ustvarjalci do 35. leta starosti iz Dežele Furlanije - Julijske krajine in sicer za umetniške dosežke na področjih leposlovja, dramskih umetnosti, likovne ustvarjalnosti in glasbe v obdobju zadnjih dveh let. Žirija bo upoštevala predloge z navedbo osebnih podatkov predlaganega, z utemeljitvijo in predstavitvenim gradivom (objave, CD, kritike in ocene, katalogi), ki jih bodo posredovali posamezniki, ustanove in strokovna društva do vključno 24. aprila tekočega leta na naslov: Slovenski visokošolski sklad Sergij Tončič, Ul. Ginnastica 72, 34142 Trst, Italija. Žirija, ki jo sestavljajo predsednik Sklada in uveljavljene strokovne in umetniške osebnosti na posameznih ustvarjalnih področjih, bo do 20. maja izbrala in objavila imena največ štirih nominirancev. Na svečani podelitvi, ki bo v času kresa, bo razglašen dobitnik Zlatega zrna. Nominiranci za nagrado prejmejo znesek 500 evrov, prejemnik Zlatega zrna pa umetniško plastiko in 2000 evrov. Nagrada je nedeljiva. Sklad Sergij Tončič si bo prizadeval, da nagrajenki/cu in nominirancem omogoči objavo, izvedbo, razstavo njihovih del in udeležbo na ustvarjalnih rezidencah. Dodatna pojasnila po telefonu 040.941527 in po e mailu komarko@spin.it. Oddaj predloge do četrtek, 24. aprila 2008 priporočeno po pošti ali osebno na naslova Sklad S. Tončič - Dijaški dom S. Kosovel, Ul. Ginnastica 72, 34142 Trst; Slovenski informativni center - Narodni dom, Ul. F. Filzi 14 - 34100 Trst.

Virginia Woolf, 1902
Foto: George Charles Beresford

Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici
Negovan Nemec: 20 let pozneje

Še en velik primorski umetnik v galerijskih prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Od 16. aprila dalje so na ogled kiparske umetnine Negovana Nemca, ki ga s ponosom imamo za enega večjih slovenskih kiparjev po drugi svetovni vojni. Razstava z naslovom *20 let pozneje* je bila lani na ogled v Ajdovščini in Novi Gorici, pred dobrim mesecem pa v Velenju. Nemec je bil Goričan v smislu enotnega slovenskega prostora ob meji, saj je s svojim delom postavljaj mejnike slovenski sodobni umetnosti, ob tem pa premagoval meje in prehiteval

čas, ko so meje še trdno stale. Rodil se je aprila 1947 v Biljah in se po Šoli za oblikovanje leta 1967 vpisal na Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je v razredu prof. Slavka Tihca diplomiral. Izpopolnjeval se je tudi pri velikem slovenskem mojstru Borisu Kalinu, a že zgodaj našel samosvoj likovni slog, po katerem je prepoznaven in cenjen. Zelo zgodaj je

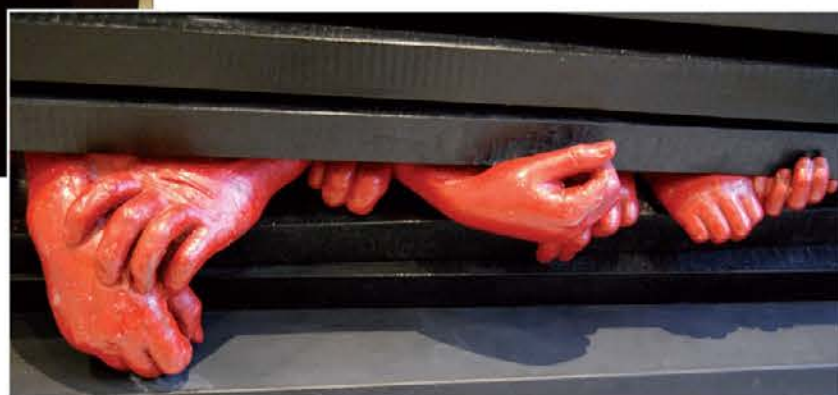
pokazal nardarjenost za likovno umetnost, ob tem pa je bil velik garač, pravzaprav "obseden" od kamna, marmorja in lesa. Na akademiji je prejel Prešernovo nagrado za Avtoportret, komaj 25 let star pa je stopil na umetniško pozornico s samostojno razstavo, ki je jasno nakazala, da bo pustil za seboj globoko sled. Iz Ljubljane se je kmalu vrnil na Goriško, ki ji je ostal zvest, saj je zlasti v 70. letih veliko ustvarjal za naš prostor (Gradišče nad Prvačino, Podgora, Šempeter, Ajševica, Kanal, Kromberk, Nova Gorica). Kot umetnik se je zelo lepo gibal na tanki in nedoločljivi meji med figuraliko in abstraktnim. Tudi pri

va dela so nevsiljivo umeščena v prostor in se z njim skladajo, nemoteče nas umetnik še danes nagovarja z lepoto toplih, zaobljenih, organskih in kinetičnih oblik. Male plastike Negovana Nemca, v katerih je kipar iz beline žlahtnega kamna oblikoval večno lepoto ženskega telesa, so izjemno lepe, neminljive skulpture, polne čutnosti. Drugo plat svoje osebnosti kaže Nemec v delih, v katerih se je posluževal črno pobarvanega lesa, ki stiska dele človeškega telesa v kričeče pretresljivi rdeči barvi v bivanjsko agonijo. Kipar se je namreč po potresu leta 1976 dolgo ukvarjal s problemom

Na odprtju razstave, ki jo je po uvodnem pozdravu Franke Žgavec, predsednice KC Bratuž, s temperamentno interpretacijo Rahmaninoveve skladbe vrhunsko požlahtnil mladi pianistični talent Alexander Gadžijev, je Jurij Paljk opisal svoje prvo srečanje z Nemcem, "krepkim mladencem z zavihanimi rokavi", ki je pred leti razstavljal v TK galeriji v Trstu. Takoj ga je prevzela lepota kipov, ki so ga povzdignili v klasika slovenskega kiparstva. Z njegovimi spomeniki, ki nagovarjajo modernega človeka, smo dobili v podzavest nov način postavljanja spomenikov padlim, je med drugim dejal Paljk. V Gorici so na ogled - v neobičajni postavitvi - tudi močne, izpovedne in intimne stvaritve, ki jih umetnik v življenju ni hotel razstaviti. Na zidovih pa so izobešeni tudi njegovi grafični listi, polni prelestne poezije.

Negovan Nemec je prerano umrl leta 1987, počiva pa na biljenskem pokopališču. Njegova dela še naprej živijo med nami in pripovedujejo zgodbo o umetniku, ki je iskal lepoto in način, kako jo deliti z vsemi nami.

njem je vidno tisto nenehno iskanje, lastno velikim kiparjem, iskanje in hkrati odemanje prostora, iskanje harmonije, dokler se kip in prostor ne zlijeta v celoto. Njegovo

končnosti in majhnosti, ujeto v bivanjsko stisko. Doživljal je nekako slutnjo smrti. Takrat so nastale njegove "destrukcije", ki govorijo o brezizhodnosti.

lišču. Njegova dela še naprej živijo med nami in pripovedujejo zgodbo o umetniku, ki je iskal lepoto in način, kako jo deliti z vsemi nami.

DD

Ljubljana / Park Zvezda

Trinajsti slovenski dnevi knjige: Jezik je svet

Od 21. do 25. aprila potekajo v Ljubljani 13. slovenski dnevi knjige z osrednjim prizoriščem v Parku Zvezda. Kot je na novinarski konferenci povedala letošnja programska voditeljica prireditve Cvetka Bevc, je letošnji slogan Jezik je svet, pod njim pa se samo v Ljubljani skriva vrsta ne zgolj literarnih prireditev.

Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, bodo Slovenske dneve praznovali tudi v Mariboru, Kopru, Velenju, Novem mestu in drugih slovenskih krajih. Toda najdaljšo tradicijo ima prireditve prav v Ljubljani, kjer so knjižne stojnice in nepredvidljivo aprilsko vreme postali že stalnica.

Kot je povedala Bevc, letošnji slogan Jezik je svet slavi "svetost jezika kot takega", poudarja pomen nacionalnega jezika in predvsem svetost jezika pri otroku. Dopoldanski program v Parku Zvezda bo povsem v znamenju najmlajših: od predstavitev otroških knjig, branja pravljic do glasbenih nastopov.

Ljubljanski 13. slovenski dnevi knjige bodo potekali tudi v Društvu slovenskih pisateljev

(DSP), kjer bo prostor za naslednje okrogle mize: Svetost besede pri otroku, Radio - največji izvoznik slovenske besedne umetnosti, Kritika kot stik s svetom in s svetostjo jezika Prevodni stiki z jeziki Bližnjega vzhoda,

slovenski turneji v Mariboru, Celju in Novem mestu, v Ljubljani bodo z nastopom na DSP sklenili 13. slovenske dneve knjige. Na ljubljanskih dnevih knjige velja omeniti vsaj še večerne koncerte, na katerih bodo med

Novinarska konferenca ob 13. slovenskih dnevih knjige: Cvetka Bevc in Slavko Pregl

jeziki na odrih sveta in Svoboda umetniškega izražanja. DSP bo gostilo tudi številna literarna branja, posebni gostje pa letos prihajajo iz Srbije. Vule Žurić, Laslo Blašković, Dejan Čančarević in Jasmina Topić bodo na

drugem nastopili Uršula Ramoveš in Fantje iz Jazbecove grape, Same babe, Bogdana Herman in Jure Tori, pesniške večere revije Poetikon v Jazz klubu Gajo in brezplačno izmenjavo knjig in možnost nastopa na odprtem

odru na letnem vrtu DSP. Slovenski dnevi knjige so sicer nastali zaradi 23. aprila, ko je svetovni dan knjige, toda od samih začetkov gre za vseslovensko prireditve, ki jo z nagovori odprejo visoki gosti.

V ponedeljek, 21. aprila, so zbrane v Parku Zvezda nagovorili predsednik države Danilo Türk, minister za kulturo Vasko Simoniti in predsednik Društva slovenskih pisateljev, ki je organizator prireditve, Slavko Pregl. Ob tej priložnosti so v sodelovanju z revijo Sodobnost podelili nagrade za najboljšo kratko zgodbo, esej in objavili rezultate natečaja za otroke.

Že vrsto let Slovenske dneve knjige pripravljajo tudi po drugih slovenskih krajih. V Novem mestu so program v veliki meri posvetili otrokom, vključili bodo tudi male Rome, v Celju je ponovno poudarek na stripu, v Kopru bodo po kulturnih znamenitostih iskali zaklad, v Mariboru se bodo osredotočili na temo Književnost manjšin in etničnih skupin v Sloveniji.

Toda ne glede na spremljevalni program v središču vseh mest ostaja knjiga, ki naj si jo bralci poklonijo drug drugemu ali pa kar sami sebi. Predsednik DSP Slavko Pregl je izrazil pričanje, da se prav zaradi prireditev, kot so Slovenski dnevi knjige, veselje do branja in nakupovanja knjig širi.

Kratki

**Zbiranje sredstev za VZS-CEO Mitja Čuk Onlus
Davčna prijava 2007: prispevek "5 tisočink"**

Davkoplačevalci lahko aktivno prispevajo za delovanje društev in darujejo 5 tisočink ("5 per mille") svojega dohodka iz leta 2007 (IRPEF) neprofitni ustanovi, ki jo navedejo v svoji davčni prijavi. Ta dodatni prispevek ničesar ne odvzema že znanemu prispevku 8 promile, tako se lahko vsak davkoplačevalec odloči bodisi za prispevek 8 promile, kakor tudi za prispevek 5 promile, ne da bi se zanj plačilo davkov povišalo. Kdor ni dolžan izpolnjevati davčne prijave, lahko pošlje na davčno upravo le stran formularja 730, ki je predvidena za odločitev o dodelitvi 5 tisočink. Če se boste odločili, da svojih 5 tisočin dodelite VZGOJNO ZAPOSILITVENEMU SREDIŠČU "MITJA ČUK" ONLUS, potrdite to v davčni prijavi s svojim podpisom v razdelku "Sostegno del volontariato, delle organizzazioni non lucrative di utilità sociale, delle associazioni di promozione sociale, delle associazioni e fondazioni", in vnesite davčno številko središča C.F. 90036060326. Pomagali boste financirati projekte VZS-CEO Mitja Čuk, ki so namenjeni zaščiti in integraciji mladostnikov in mladih odraslih, katere bremenijo kakršenkoli hendikepi. / (jec)

Predsednika SSO in SKGZ na tržaški prefekturi

Predsednika krovnih organizacij Rudi Pavšič za SKGZ in Drago Štoka za SSO (srečanja se je udeležil tudi direktor SDGZ Andrej Šik) sta bila pred kratkim na tržaški prefekturi, kjer sta se srečala z namestnico vladnega komisarja v Furlaniji Julijski krajini dr. Giuliano Perrotto. Pred nedavnim je tržaška prefektura, v dogovoru z nekaterimi krajevnimi predstavništvimi državnih uprav, odprla dvojezični urad, ki ga predvideva sam zaščitni zakon. Podoben urad so pred nedavnim odprli tudi na goriški prefekturi. Namestnica vladnega komisarja je zamejskim predstavnikom orisala vlogo in dejavnost urada. Povedala je, da urad deluje malo časa in da je v nekakšni "preizkusni" fazi. Želja prefektura pa je, da širi njegove pristojnosti na celotnem javno-upravnem področju. V tem smislu je naglasila željo po tesnem sodelovanju s predstavništvom slovenske manjšine. V ta okvir sodi tudi povabilo, naj bi predsednika krovnih organizacij uradno obiskala dvojezični urad in se seznanila z njegovo stvarnostjo. Pavšič, Štoka in Šik so izrazili zahvalo za konkretne korake, ki so jih deželne vladne sredine storile na poti izvajanja zaščitnih norm. Poudarili so potrebo po čim večji in kapilarni informaciji o pristojnosti urada in uslugah, ki jih nudi predstavnikom slovenske narodnostne skupnosti. Krovni organizaciji sta se strinjali o nekakšnem stalnem koordiniranju in medsebojnem informiranju. Predlagali so tudi nekaj konkretnih pobud, od priložnostnih informativnih depliantov do primernosti poročanja zamejskih medijev o delovanju urada. Sicer bo to predmet poglobljene diskusije ob priložnosti uradnega obiska dvojezičnega urada. Predsednika SKGZ in SSO sta dr. Perrotto povabila, naj obišče nekatere naše osrednje inštitucije in organizacije in se neposredno seznanijo z njihovo dejavnostjo in pomembno vlogo v korist ne samo slovenske, marveč širše javnosti. Srečanje na tržaški prefekturi je bilo obenem priložnost, da so predstavniki manjšine orisali organizacijsko strukturiranost znotraj naše skupnosti. Predsednika krovnih organizacij sta predstavnicu vladnega komisariata seznanila z vsebino obiska, ki sta ga imela v Rimu pri predsedniku italijanske države Giorgiu Napolitanu, ter s kasnejšim obiskom pri tržaškem prefektu Giovanniju Balsamu.

V predverju dvorane deželnega sveta je bilo v torek, 15. aprila, med štetjem glasov napeto.

Že prvi podatki so kazali, da bo za dosedanjega predsednika Riccarda Illyja dvoboj z Renzom Tondom dokaj hud. "Treba je še počakati", je dejal predsednik SSO Drago Štoka, ki je v palači deželnega sveta na trgu Oberdan prebil kar štiri mandatne dobe kot deželni svetnik. Tudi novoizvoljena senatorka Demokratske stranke Tamara Blažina, ki je v prejšnji mandatni dobi sedela v deželnem svetu, je oprezno vabila k potrpežljivosti. Illy je po svojem odstopu s položaja deželnega predsednika napovedal, da bodo deželne volitve istega dne kot državne. To je bila menda zvita poteza politika, ki je v zraku že začutil premoč Berlusconijeve stranke še prej kot

pa možnost Waterlooja italijanske levice; menil je tudi namreč, da mu bodo deželni davkoplačevalci hvaležni zaradi finančnega prihranka, ki ga bo omogočila združitev deželnih volitev z državnimi. Ko pa se je predverje deželnega sveta, ki je bilo za to priložnost namenjeno novinarjem, čedalje bolj polnilo s politiki desnosredinske opcije (kandidati, simpatizerji, somišljeniki in političnimi predstavniki), je postajalo

**DEŽELNE VOLITVE Čakanje na izide
"Pirova zmaga!"**

očitno, da se je Illy uštel. Televizijski ekrani deželne družbe Insiel so polagoma predvajali neizprosno sodbo volišč, ki so v poznih popoldanskih urah ponovno

pred petimi leti vseeno zmagal, če bi se desna sredina tedaj strnila okrog dotodanjega predsednika Tonda in ne bi razpršila svojih glasov zaradi sporne kandidatnje Alessandre

izvolili svojega predstavnika". "Pirova zmaga", je sicer grenko pokomentiral nekdanji pokrajinski predsednik SKGZ, ko sta mu predstavnika SSK čestitala.

SSK je gladko dosegla prag 1%, čemur se ni čudil nekdanji poslanec Nacionalnega zavezištva Roberto Menia. "Rezultati stranke Slovenska skupnost so pač v skladu s pričakovanji", je ravnodušno dejal tržaški politik, ki je v šarmantni usnjeni topgunovski jopi italijanske letalske skupine Freccie tricolori med drugim dejal, da naš tednik "nekako" pozna... Slavje ligašev in Berlusconijevcev je doseglo višek, ko je prag deželnega sveta prestopil zmagovalec Tondo. Novoizvoljeni predsednik se je ob vstopu v predverje najprej ustavil pred kamero deželnega sedeža RAI, da bi v

Foto IG

ustoličili Renza Tonda na deželni prestol: 53,83% proti 46,17%.

Desničarji so tako nadaljevali slavje, ki so ga začeli prejšnji večer, ko sta Ljudstvo svobode in Severna liga zadala poslednji udarec Veltronijevemu utopičnemu zaletu in neizprosno pokopala italijansko levico. "Illy je drago plačal vsedržavni negativen trend levosredinske politike", se je šušljalo. Verjetno je bilo tako. Vprašati pa bi se bilo treba, ali bi Illy

Guerre.

Ko je bilo jasno, kdo bo deželo vodil, se je zanimanje preusmerilo v štetje preferenc posameznih kandidatov. Ko se je Andrej Berdon, deželni podtajnik SSK, pridružil družini, ni bilo še jasno, ali bo Igor Gabrovec izvoljen v deželni svet. Neznanka se je nekaj pred 19. uro vendarle razpletla in deželni tajnik stranke Damijan Terpin je zadovoljen odgovarjal novinarjem, kako "smo po 20 letih končno neposredno

živo komentiral zmago pred mikrofonom kolege Fabia Gergoleta: to je bil pravi scoop! Veselje predstavnikov SSK pa se je nadaljevalo v osmici Škerk v Praprotnu, kjer je Gabrovec nazdravil z ostalimi kandidati stranke. Po nagovoru, ki ga je imel deželni tajnik Terpin, je Gabrovec v razčlenjenem posegu poudaril predvsem pravno in odprto politiko, ki jo bo vodil tako v klopeh deželnega sveta kot tudi znotraj manjšine.

Igor Gregori

**Predstavitve knjige Borisa Pahorja o Srečku Kosovelu
Ali je vse ekstaza, ekstaza smrti
tudi v današnjem svetu?**

Ali je mogoče nameniti umetniški besedi tako Amoč, da bi s svojo nazornostjo rešila človeštvo pred pogubno usodo? Ali bi literatura zmogla nagovarjati ljudi in jih svarila pred napakami, ki jih človek nenehoma ponavlja? Tržaški pisatelj Boris Pahor si je v svojem dolgem življenju nabral toliko izkušenj, da lahko z lahkim srcem in bistro intelektualno poštenostjo ponudi svoj odgovor. Svoje stališče je Pahor prispeval med tržaško predstavitev svoje knjige *Srečko Kosovel, Pričevalec znamenitega stoletja*. Knjigo je izdala Znanstvena založba Filozofske fakultete v Ljubljani v zbirki Kulturna sožitja. O knjižnem načrtu je najprej spregov-

oril dekan Filozofske fakultete Valentin Bucik. "S tem delom se ljubljanska Filozofska fakulteta oddolži bodisi Borisu Pahorju bodisi Srečku Kosovelu. Slednji je bil študent naše fakultete, a zaradi prerane smrti študija ni dokončal; ljubljanska Filozofska fakulteta se hkrati poklanja pisatelju Pahorju zaradi njegove intelektualne prepoznavnosti v evropskem kulturnem prostoru", je dejal dekan in obenem vnesel vsebino Pahorjeve knjige v idejno omiko zbirke Kulturna sožitja. "S kulturo strpnosti in sožitja se človek ne rodi. Ti vrlini gojimo vse življenje in Boris Pahor je v tem kontekstu velik učitelj". Knjiga je sestavljena iz sosledja poglavij, od katerih je prvo pre-

vod knjige Srečko Kosovel, ki je leta 1993 izšla v Pordenonu v Italiji pri založbi Studio Tesi v zbirki Civiltà della memoria; poglavje Srečko Kosovel v Trstu pa je kot samostojna monografija izšlo leta 1970 v Trstu v Kosovelovi knjižnici revije Zaliv. Publikacija, ki namesto uvoda ponuja v branje govor, ki ga je Boris Pahor imel pred Kosovelovim kipom v Ljudskem vrtu leta 2005, je bila osnova za dialog med avtorjem in uredniki knjige, prof. Tatjana Rojč in dr. Janezom Vrečkom. Jedro njunega pogovora je zadelo ravno na izhodiščno vprašanje tega članka. "Marsikatera beseda je bila zapisana zaman: določena knjiga lahko ima zgolj pričeval-

sko vlogo, literatura ima terapevtsko vlogo le za tistega, ki jo piše, ne za bralca", je dejal Pahor: beseda (npr. v romanu *Nekropola*) po njegovem mnenju pomaga le tako, "da se z njo zapíše, kaj je bilo: beseda ne more rešiti človeštva. Zgodovina sama pravi o tem: po drugi svetovni vojni, po taboriščih in ostalih grozotah smo bili priča vietnamski vojni, razdejanju jugoslovanske države, iraški vojni. Kakšno upanje naj torej človek ima?" se je vprašal pisatelj. Visoka literatura pa vendarle ohranja v sebi določeno moralno razsežnost: Kosovelova beseda je tako po Pahorjevem mnenju sinonim za etično preraščanje povprečnosti, ki se pri kraškem pesniku izkazuje v preroštvu njegovih verzov. "Kosovel je poudarjal

konstrukcijo ne pa destrukcije; ni votlo hlatal po raznih -izmih, ampak je vedno ciljnal na substanco, združeval je med

primer njegovo prerošstvo, ki se je npr. strnilo v pesmi *Ekstaza smrti*: kaj je človek navsezadnje imel od teh verzov? Mi se to-

Foto IG

sabo razne elemente in njegovi verzovi niso zato nikoli zdrknili v golo izigravanje". Pahor pa vendar ni niti Kosovelovi umetnosti vlil moči, ki bi lahko človeštvo rešila pekla. "Vzemimo na

lažimo, da smo boljši od ostalih, ki razsajajo naokrog. Kaj pa smo mi prispevali za to, da se Kosovelova etika uveljavlja v svetu?"

IG

KULTURNI DOM Fotovideo Trst 80

Razstava Človek in čas

Veži Kulturnega doma, ki jo vodstvo SSG med gledališko sezono namenja vizualnemu kulturnemu utripu, je tokrat na vrsti skupinska razstava članov društva Fotovideo Trst 80. Razstavi je naslov *Človek in čas*. Sosledje panojev ponuja zato pronicljiv, predvsem pa svojevredne vpogled v različne razsežnosti človekovega bivanja: od vsakodnevnih drobcev pa do konceptualnega prežemanja stvarnosti. "Danes sta vsebina

in ideja pomembnejši od tehnične dovršenosti in izpiljenosti. V tej smeri se giblje tudi ta razstava, saj nič ne obstaja le zato, da bi bilo le samo sebi namen, ampak vse obstaja kot perspektiva, kot relacija do drugih stvari, kot katalizator za dobivanje vedno novih in zanimivih zamisli", je dejal kritik in član društva Robi Jakomin ob odprtju razstave, ki je bila v soboto, 19. aprila. Razstavljene fotografije ponujajo gledalcu priložnost za globok

Foto IG

razmislek bodisi o neizbežnem minevanju časa bodisi o intimnem doživljanju le-tega, ki

postane hkrati pri vsakem fotografu dovršeno umetniško sporočilo. Izdelki raziskujejo

namreč enigmatičen in večkrat nerazumljiv odnos človeka do časa, v katerem raste, s katerim sobiva, v katerem ustvarja in se ga veseli.

Andrej Furlan, Alenka Petarosi, Damijan Berdon, Diego Geri, Janko Kovačič, Kristjan Signoracci, Marina Šturman, Marko Civardi, Martin Carli, Martina Kufersin, Miran Piščanc, Mirna Viola, Mitja Kalc, Robi Jakomin, Rodana Sabadin, Vesna Pahor, Viljam Lavrenčič so iz realnosti iztrgali segmente, ki predstavljajo minljivost v prostoru nekdanj navzočih trenutkov. Fotografski objektiv je tako npr. ovekovečil obraze, ki lahko opazovalcu posredujejo svoj najbolj živi in intimni del; roke ribiča,

na katerih je čas neizprosno zarisal svoje gube; vasi, ki očesu opazovalca podajajo svojo preteklo skrivnost in sedanjo vkljenjenost v čas; cvetove, ki konceptualno ponazarjajo duhovno stanje v različnih življenjskih obdobjih; nežen pogled očeta, ki svojemu sinku vlija ljubezni in upanja v prihodnost...

"Ob razstavi se lahko torej zamislimo nad časom, ki nas vse bolj pogojuje in spremlja v vsakdanjem življenju, kateremu se moramo dnevno prilagajati s spreminjanjem dolžine naših želja in sanj", je še zapisal Jakomin v spremnem listu razstave.

IG

DSI Večer posvečen Ivanu Trinku

Očak deželice pod Matajurjem

Posvet ob petdesetletnici Trinkove smrti z naslovom Ivan Trinko (1863-1954) spodbujevalec spoznanja in dialoga med kulturami še danes spodbuja nova raziskovanja in prinaša zanimiva odkritja o bogatem življenju beneškega očaka in o Benečiji nasploh. O zborniku in deželici pod Matajurjem je tekla beseda 14. aprila na zanimivem srečanju v Društvu slovenskih izobražencev, ki je imelo v gostech prof. Živo Gruden, tajnico društva Ivan Trinko Lucio Trusgnach in prof. Marijo Kacin.

Danes gledamo na Trinka z novega zornega kota, pred nami živi intelektualce širokega znanja, ki zna prehajati iz stroke v stroko, je podčrtala Grudnova. Bil pa je tudi predhodnik danes zelo aktualnega medkulturnega dialoga, redno je namreč vzdruževal stike velikih sodobnikov iz Slovenije in širšega slovanskega sveta, predvsem iz

Česke. V videmskem semenišču se je Trinko učil tudi slovenščine, ki so

Foto Kroma

jo uvedli po prvi svetovni vojni, ni pa razpolagal z nobenim učbenikom in zato je sklenil, da ga sam sestavi in rokopiis izroč

pregled uredniku Goriške Mohorjeve družbe dr. Antonu Kacinu, je o nastanku Trinkove slovnice dejala avtorica zadevnega prispevka v zborniku, Marija Kacin. 27-letni Kacin in 64-letni Trinko sta se prvič srečala leta 1929, redne stike pa sta ohranila tudi v povojnem času. Bil je izredno plemenit, pokončen, tudi v najhujših časih ni obupal in je vztrajno delal ter gojil trdno up-

izjemne vloge, ki jo je opravljala med šolskimi zidovi, tudi nekaj Trinkovih misli iz uvodnega dela je treba poudariti. V času fašističnega terorja se je namreč Trinko zavzemal za vzajemno jezikovno poznavanje in spoznavanje sosednjih narodov, opozarjal je na vrednost slovenskega slovstva, še danes pa je zelo aktualna njegova misel o učenju jezika, ki podira psihološke pregrade. Neprecenljivo delo učenja slovenskega jezika je Trinko utrdil z izdajo vadbice, čitanke in slovarčka.

Eden izmed posrednih sadov Trinkove ljubezni do domače zemlje je tudi Trinkov koledar, ki že petdeset let meri utrip Beneške Slovenije. Rodil se je v emigraciji, ob strani so mu vedno stali čedermaci. Sprva v žepni, danes pa v knjižni obliki vestno beleži uspehe ljudi pod Matajurjem, s posebnim ozirom na bogato zgodovino Benečije. Letošnjo vsebino Trinkovega koledarja je predstavila Trusgnachova, zaključila pa je s pozivom, saj pri društvu gradijo arhiv o Trinku in o preteklosti Benečije, tako da je dobrodošlo vsakršno gradivo in sodelovanje.

Ob letošnjem jurjevanju

Naj skavtski duh kraljuje sredi srca...

V dneh okrog svetega Jurija, ki goduje 23. aprila, se skavti po vsem svetu zbirajo na srečanjih, ki jim v naših krajih pravimo jurjevanje. To je priložnost, da medse sprejemajo nove člane, da prestopijo iz mlajše v starejšo vejo in tako nadaljujejo svojo formativno pot, starejši - vo-

ditelji in ostali - pa, da ob tej priložnosti obnovijo svojo skavtsko obljubo in v sebi obudijo vrednote, ki so jih spoznali v dneh, ko so bili aktivni skavti in skavtinja.

Tako doživeto skavtsko jurjevanje je bilo v nedeljo, 20. aprila, v Gročani, na lepem travniku, ki ga na severni strani 'stražijo' cedre, mo-

gočne in lepe, kot jih je le malo. Dan je bil spomladansko svetel, prijetno topel in lep, da so se barvni odtenki zelenega lepo stopnjevali na bližnjih zaraščenih bregovih. Zbiranje volčičev in volkuljic, vodnic in izvidnikov, njihovih voditeljev in ostalih roverjev in popotnic ter skupine odraslih skavtov je bilo praznično srečanje. Ob zboru so klici skupin in vodov napolnili prostor in ustvarili posebno vzdušje, ki je dobilo odraz svečanosti ob maši, ki jo je daroval skavtski duhovni vodja, g. Anton Bedenčič. Ta je v svojem nagovoru izpostavil prav pomen čuta za skupnost, za občestvo pa naj bosta to Cerkev ali skavtska organizacija. Po maši sta načelnika tržaškega dela SZSO, Jasna Tuta in Andrej Maver, nagovorila 'mladiče', se pravi tiste otroke, ki so ob skavtskih zastavah izrekli slovesno obljubo in volkuljic in bili tako sprejeti v ve-

liko skavtsko družino. Kar 19 otrok iz vse tržaške pokrajine je tako zakorakalo po skavtski vzgojni poti, ki so jo sicer s pripravo začeli že jeseni. Iz veje najmlajših pa je k izvidnikom in vodnicam prestopilo šest otrok in tako potrdilo, da nameravajo napredovati po tej poti. Sledile so priprave na popoldanski taborni ogenj, na igre in skupno skavtsko kosilo, ki je vedno doživetje - zlasti za starše. Popoldanski program je za volčiče in volkuljice predvidel zabavno veliko igro. Za izvidnike in vodnice pa je bila igra s postojankami predvsem priložnost za preverjanje njihovega znanja orientiranja, medtem ko so se starejši šli 'trgovino vrednot'. Sam taborni ogenj je potrdil, da je skavtski način doživljanja mladosti, narave in skupnosti res nekaj posebnega, kar nedvomno obogati vsakogar, ki je to spoznal in občutil.

Skavte čaka sedaj še priprava na višek vsakoletnega delovanja, se pravi na tabor. Starejši se bodo letos, od 19. do 27. julija, udeležili vseslovenskega jamboreea, ki bo pri Želimlju, volčiči in volkuljice pa bodo avgusta taborili v priljubljenih Zabičah pri Ilirski Bistrici.

Visoki jastreb

Pomladanski koncertni niz Praizvedbe Merkujevih skladb v gledališču Verdi

Gledališče Verdi v Trstu je v pomladanskem koncertnem nizu priredilo koncert glasbe 20. stoletja, na katerem sta zazveneli dve praizvedbi skladb Pavleta Merkuja. V preteklih letih je tržaška operna ustanova že vključila v svoje programe dela iz opusa tržaškega skladatelja, najprej s koncertom za klarinet in orkester, ki ga je izvedel Giorgio Brezigar (orkester je vodil Aldo Faldi), leta 1976 pa z opero Kačji pastir. Dirigent Ficiur je kasneje s svojim orkestrom izvedel še rapsodijo Ali sijaj, sijaj sonce. V nedeljo se je v dvorani Tripcovih seznanil izvedenih del podaljšal s tržaško praizvedbo koncerta za violino in orkester in praizvedbo orkestrske priredbe skladbe An Wien. Orkester gledališča Verdi je vodil dirigent Paolo Longo. Violinist je bil Stefano Pagliani, nekdanji koncertni mojster gledališč La Scala in Maggio musicale fiorentino. Dirigent in skladatelj sta nam os-

vetnila vsebine tega koncertnega dogodka: "Program koncerta se je pričel s poznoromantično skladbo Ernesta Chaussona (konec 19. stoletja), končal pa se je z Merkujevo skladbo iz leta 2001; tako smo lahko prikazali različnost glasbe preko stoletnega obdobja. Petrasijev peti koncert za orkester je emblematičen za prehodno ustvarjalno fazo skladatelja, ki vodi od neoklasicističnih kalupov v smer večje abstraktnosti in serialnosti. Merkujev violinski koncert je napisan v ekspresionističnem slogu, An Wien pa je parodija dunajskega valčka, ki odraža avtorjevo ironično žilico, je retrospektivni pogled, ki zveni iz ljubznivimi toni". Sam skladatelj pa pojasnjuje na ostrejši način značaj te skladbe: "An Wien je ena od mojih najhujših skladb, karikatura posvečena Dunaju, hkrati karikatura Trsta, ki je karikatura cesarske prestolnice, in še karikatura dunajskega valčka, pa tudi klavirja štiriročno, za

katerega je nastala". O zahtevnosti izvedb je dirigent povedal: "Govorico koncerta zaznamujejo ostri kontrasti, ki jih je treba poudariti, ker gre za uporabo določenih efektov. V skladbi An Wien pa je treba predvsem dojeti smisel. Obe skladbi trajata le nekaj minut in jedrnatost oblik ne dovoljuje spodrsljajev".

Foto JMP

An Wien je bila izvedena v komorni zasedbi na tržaškem konservatoriju in je komaj dobila novo, orkestrsko zvočno razsežnost. Koncert pa je nastal leta 1970 in je

edina od Merkujevih skladb, ki je prejela nagrado Prešernovega sklada. Doslej je bila izvedena samo na Jugoslovanskem glasbenem festivalu v Opatiji, potem v Ljubljani pod vodstvom Sama Hubada (violinist je bil Josip Klma). Skoraj štiridesetletna zamuda pri izvedbi te Merkujeve skladbe v Trstu je po mnenju dirigenta v skladu s italijanskim načinom mišljenja: "V Italiji imamo predsodek, da sodobna glasba ni všeč ljudem, v resnici pa glasbene ustanove ne ponujajo publiki dovolj sodobne glasbe, da bi poslušalci res ugotovili, ali jim ustreza ali ne. Zato ni nič čudnega, da skladba iz leta 1970 doživlja tržaško praizvedbo komaj letos. Gledališče Verdi je z uvedbo tega koncertnega niza pokazalo odprtost svoje umetniške usmeritve". Za skladatelja je izrednega pomena, da njegova dela interpretira glasbenik, ki razume njegovo govorico in jo zna primerno ovrednotiti. V tem primeru je nastal posrečen binom prijateljskega in umetniškega soglasja: "Paolo Longo je eden od dveh dirigentov, skupaj s Samom Hubadom, ki so izvedli največ mojih praizvedb. Izredno ga cenim, pozna me zelo dobro in zato mu zaupam vse".

PAL

Obvestila

Kulturno športno društvo Rojanski Krpan vabi v nedeljo, 27. aprila, ob 11. uri na tradicionalno spominsko svečanost na Komeščini (ulica Bruni).

Kulturno društvo za umetnost Kons vabi v ponedeljek, 28. aprila, ob 18. uri, v galerijo Narodni dom (ul. Filzi 14, Trst) na srečanje z umetni-

kom Deziderijem Švaro, ki bo predstavil svojo umetniško pot in razstavo 50 let slikarstva, ki je na ogled do 2. maja v Narodnem domu.

Poletni center Pikapolonica slavi letos desetletnico. SC Melanie Klein in Slovenska prosveta obveščata, da bo poletni center potekal od 30. junija do 29. avgusta v otroškem vrtcu U. Vrabec v Bazovici. Vpisovanja so odprta od 3. maja do 14. junija. Podrobne informacije na www.melanieklein.org ali tel. 328 4559414.

Maturanti Liceja Prešeren Zadnje šolsko potovanje

Avtobus čaka še na zadnje zamudnike. Ura je sedem. Pred sabo imamo 12 ur dolgo vožnjo. Vsi smo neprespansi in nestrpni, saj ne vemo, kaj naš čaka. Zabava in veselo počutje se začne že na avobusu. Nikomur ne pustimo spati. Z melodijami glasbe si pripovedujemo naše pretekle dogodivščine in seveda pripravljamo načrte za naše zadnje skupno šolsko potovanje. Praga - večina dijakov še ni bila v tem

prekrasnem mestu, polnem zanimivosti. Še prej pa Český Krumlov, grad in mesto, ki sta pod zaščito ustanove UNESCO, poleg tega pa srednjeveško mesto nudi edinstven prikaz takratnega življenja, saj je mesto ohranjeno; ni bilo namreč poškodovano med vojname. Pozno popoldne smo končno stopili na praška tla. Nastanili smo se v sobah hotela in še isti hip bili na ulici in čakali na nočni ogled mesta. Kaj kmalu smo zavili v tipično pivnico in okusili češka piva. Naslednji dan so nas zgodaj vrgli iz postelje, saj nas je čakal naporen dan. Praga je ogromna in izkoristiti smo morali čas, da bi si ogledali čim več stvari. Z vodičko smo odšli na ogled praškega gradu Hradčani, občudovali smo znameniti Karlov most, pokukali v judovski predel s pokopališčem in sinagogami. Skratka, še in še, tako da smo bili proti večeru izmučeni, vendar ne toliko, da si ne bi privoščili večernega sprehoda in nekaj kozarcev piva, ki med drugim stane manj kot voda, in gazirane pijače: za

pol litra piva boste namreč odšteli malo več kot en evro. Tretji dan smo se odpravili v dve uri oddaljen Terezín. Z vodičko smo stopali po tleh nekdanjega koncentracijskega taborišča, ki je delovalo med drugo svetovno vojno. Celotna skupina je bila zelo resna in je pozorno poslušala. Ko smo se sprehajali po prostorih, kjer so bili zaprti taboriščniki, in po vrtovih, kjer so jih mučili in ubijali, smo si predstavljali grozote, ki so se dogajale na tleh, kjer smo stali. Pri srcu pa nas je še posebno stisnilo, ko smo videli krematorij. Ko vidiš peči, kjer so sežigali veliko število ljudi, dobiš kurjo kožo.

Predzadnji dan smo bili prosti. Še zadnjič smo se sprehodili po praških ulicah, pokukali v prodajalne, pripravili še zadnje krone in se poslovili od Prage, v upanju, da se bomo kmalu vrnili. Zadnji dan smo se ustavili še v mestu Češke Budejovice, kjer proizvajajo pivo Budweiser Budvar. Tam smo imeli priložnost okusiti tudi tradicionalno češko jed, golaž. Skratka, v petih dneh smo prebrskali Prago v celoti. Treba je še omeniti, da izlet pomeni priložnost za trdnjšo povezavo med prijatelji, še posebej, ko govorimo o zadnjem izletu. Po končani šoli gre vsak svojo pot, nekateri vezi se ohranijo in le-te ojačijo prav izleti. Vsi maturanti upamo, da ne bomo pozabili drug na drugega in da bomo nekega dneva vnovič skupaj.

Jure Kopušar

VIPAVA Primorska poje

MeMPZ Trst je navdušil poslušalce

Po kratkem oddihu Mešani mladinski pevski zbor Trst nadaljuje predstavitev svoje prve zgoščenke z naslovom Lili-ja. Tokrat se je zbor publiki predstavil na 39. reviji Primorska poje 2008. V kulturnem domu Vipava so 11. aprila nastopali zbori: MePZ Lig Kanal ob Soči, MoPZ Fantje izpod Grmade Devin, ŽePZ Spodnja Idrija, MeMPZ Trst, MePZ F. B. Sedej Števerjan in MePZ Postojna. Naša zasedba se je pod vodstvom zborovodkinje Aleksandre Pertot predstavila s pesmimi Lili-ja Aleksija Pregarca, Grozdi so dozoreli Stanka Janežiča, Berač Lada Piščanca in V naravi, ki so jo napisali osnovnošolci iz Zgonika in jo je pela ženska zasedba. Poudariti je treba, da je vse našete pesmi priredil Adi Danev, ki je do zborov pokazal veliko naklonjenost in navdušenost. Publika je pevce nagradila s toplim in bučnim aplav-

zom, kar potrjuje, da je Mešani mladinski pevski zbor Trst uspešno opravil nalogo in se z velikim ter hitrim zagonom približa na zborovski sceno, tako v Sloveniji kot v Italiji. Treba je še omeniti, da so pevci in pevke, prežeti s tekmovalnim duhom, vendar pa sta na prvem mestu zabava in zadovoljstvo, ki ju zbor izraža publiki. Po končani prireditvi so se nastopajoči ustavili v bližnjem hramu, kjer sta se zabava in veselo vzdušje nadaljevala; s petjem seveda. Zbor, ki deluje že sedmo leto, ima do poletnega odmora še nekaj obetavnih načrtov, seveda vedno s ciljem, da predstavi svojo zgoščenko in da se še bolj približa sbrca ljubiteljev zborovske glasbe. Zbor dobiva pohvale in pozitivna mnenja z vseh strani in to je gotovo spodbudno za nadaljnjo uspešnost.

JK

NOVA GORICA Predstavitev pesniške zbirke

Poezije pokojne prof. Ines Kovačič

V ponedeljek, 14. aprila, je bila v prostorih novogoriške gimnazije predstavitev prve pesniške zbirke Ines Kovačič, Prevodi sveta. Mlade pesnike pa ni bilo zraven, saj je preminula po hudi bolezni nekaj dni pred izidom le-te. Ines Kovačič je bila profesorica slovenskega je-

mladimi ji je bilo v veliko veselje, kot je sama pravila, jo je strokovno in osebno bogatilo, odkrivalo ji je nove svetove in še neznane poti. Bila je mentor prenekateremu mlademu piscu: veliko se je ukvarjala tudi z lektoriranjem. Pesnitri je začela že v gimnazijskih letih, ustvarjala je tudi v prozi. So-

obiskovala osnovno šolo in gimnazijo. Leta 1991 je diplomirala na ljubljanski filozofski fakulteti iz primerjalne književnosti in slovenistike. Svoje pesmi je objavljala v šolskih glasilih, kasneje v Primorskem srečanjih. Ni objavljala pa proznih del. Poročila se je s Simonom Kovačičem, v zakonu sta se jima rodila sin Martin in hčerka Tjaša, dom sta si uredila v Šempetru. Pesnica Maja Vidmar je v spremni besedi zapisala, da je njena pesniška zbirka natančna, zaokrožena in zrela, ni podobna prvencu. V poeziji se prepletajo ljubezen do življenja, lahкотen ritem, ples, pa tudi negotovost, bolečina, ljubezen in

Ines Kovačič

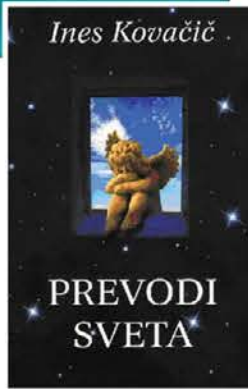
zika in književnosti na novogoriški gimnaziji, med kolegi in dijaki je bila zelo priljubljena zaradi svoje profesionalnosti in dobrote. V uvodnem pozdravu je ravnatelj Bojan Bratina povedal, da je Ines v pesmi še vedno z ntimi in jo doživljajo s polno mero plemenitosti kot profesorico in človeka. Predstavitev je potekala prav tako, kot si je pesnica želela. Njena nekdanja dijakinja Mojca Gal je poskrbela za glasbene točke, pesmi so recitirale dijakinje gledališke gimnazije in njih mentorica Nataša Konc Lorenzutti. O pesmih in avtorici so spregovorili njeni kolegi Maja Vidmar, Andrejka Sušmelj in Radivoj Pahor. Spomnili so se je kot priljubljene in kompetentne profesorice, ki so jo navdajali optimizem, ljubezen do življenja, rada je vedno vsem pomagala z nasveti, prisluhnila je vsem: delo z

delavka Sušmelj se je spominja kot samozvestne, gotove ženske, v pesmih pa pravi, da je spoznala čisto drugačno Ines, nežno, tankočutno, skoraj boječo in negotovo. Poznali so jo pač kot profesorico, poznali pa niso njene rahločutne duše, ki je dana le umetniku, ki išče v svetu in sebi harmonij večnosti. Kolegica se spominja, da je Ines veliko časa odlašala s publikacijo zbirke pesmi, čeprav so jo kolegi k temu nagovarjali, zdelo se ji je, da so preveč otročje. Končno pa se je le odločila, a ta tako pričakovani trenutek ji je kruta usoda iztrgala. Ines Kovačič je bila rojena l. 1961 v Postojni, otroška in mlada leta je preživela v Novi Gorici, kjer je

vseh svojih oblikah od erotike do razočaranja. "Nadzor je treba poostriži", nam pove zaključni verz prve pesmi in to celo nadzor nad sanjami. Zdi se, da je ta nadzor pesnici omejeval tudi objavljanje pesmi, zato bi si težko predstavljali dolgoletni pogum, ki vztraja proti takim samoomejitvam, če ne bi čutila sile, ki stoji za temi pesmimi. Kljub bolezni je premoгла toliko moči, da je svoje pesmi razdelila v pet sklopov, napisala nekaj novih in uredila celotno zbirko. Vse to je zmogla zaradi svoje velike volje do življenja, v kateri je verjela do zadnjega dne, kot nam je povedal

mož Simon. Ines je umrla 2. feb. 2008 in natisa svojega pesniškega prvenca ni čakala. Pesniška zbirka je izšla pri založbi Karantanija. Je majceno sonce, skrito za vse čase globoko, še globlje v besedi. Je biser, ki rase in rase v najmekkejši steni. (Velikost). Vsakdo, ki odide, pusti z sabo sled...., morda ena najlepših se skriva tudi v poeziji....

Lija

Sklepna prireditev goriškega vrtca iz ul. Brolo

Malčki so se vživeli v življenje na kmetiji

Osemdeset malčkov v živopisanih majicah je v četrtek, 17. aprila, napolnilo oder Kulturnega doma v Gorici, v ozadju katerega so na zavesi bili pripeti mucki, račka, kravica, dve kopi sena...., v dvorano pa zvalobil starše, note in druge sorodnike, ki so ponosno zrlji v svoje otroke in spremljali s snemalnimi kamerami in foto grafskimi aparati ovekovečili njihov nastop. Otroci, ki obiskujejo goriški vrtec v ul.

zija na pravo kmetijo, kjer si bodo v živo ogledali živali, ki so jih celo leto spoznavali iz slikanic. V ta vzgojni načrt je bil vpleten tudi tečaj glasbe, ki ga je vodila mlada glasbena pedagoginja Jana Drašič. Z njo so odkrivali domače živali iz šegavih otroških pesmic, ki so jih slovenski in tudi drugi pisci kar nekaj namenili domači perjadi

ne živali. Kratke, prikupne pesmice so zazvenele tudi ob orff-instrumentih, na katere so se otroci naučili igrati med glasbenimi uricami, ki so jim omogočile vstopiti v svet glasbe; s preprostimi glasbili pa so odkrivali pomemben element glasbe, ritem. Vsebinske pesmic so prikazali tudi z mimiko, gibom in rajanjem. Prav »luštno« jih

Brolo, so v letošnjem šolskem letu ob skrbni razlagi učiteljic spoznavali življenje na kmetiji in domače živali. Kot je pred prireditvijo v imenu vseh učiteljic povedala vzgojiteljica Katja Bandelli, so izpeljali vzgojni projekt Živali na kmetiji in se že zvedavo odpravili na obisk kokošnjaka oz. kokošje-reje, sedaj pa jih čaka še ekskur-

in štirinožnim ljubljencem, mucam, psičkom, konjičkom... In prav v te živali so se spreminili malčki: najmlajši so ponarjali kučke, srednji konjičke in osličke, največji pa muce. Vsaka skupina je ob klavirski spremljavi Martine Valentinčič in pod vodstvom Jane Drašič odpela nekaj znanih pesmic, v katerih so protagonisti omenje-

je bilo gledati, kako se živahno predajajo poskočnim pesmicam in uživajo ob zastavljanju ugank o...živalih, seveda! Pristrčno ploskanje je nagradilo male nastopajoče, pa tudi vse učiteljice in Jano Drašič, ki so z veliko potrpljenja in vztrajnosti pripravile otroke za kar zahteven nastop.

IK

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Je v odličnosti sreča?

Kaj je ženskost? Kaj je ženskost v današnji družbi, kjer je edino merilo le produktivnost, največ s čim manjšim stroškom? Ali je res podoba ženske ta, ki smo je vajeni iz medijev? Brezhibno naličene političarke, ki ne pozna trudnosti in v tednu vsaj dvakrat stopi na letalo, ki ji uspe usklajevati življenje družinske matere in žene z burnim tempom parlamenta? Ali mogoče truma deklet v najlepšem razcvetu, ki čakajo na svojo priložnost v oddajah, ki jim razgaljajo nasmeh in noge? Mogoče skupina žensk srednjih let, ki v najslabših televizijskih oddajah kriče izraža svoje mnenje za ali proti tej ali oni življenjski izbiri protagonistov oddaje? Kje je ženska današnjega časa, kako daleč smo prišli v svojem približevanju moškemu modelu življenja, ali smo v njem izgubile same sebe? Ženska je posoda življenja, v najplemenitejšem pomenu besede, nosilka globljih in ustvarjalnih osebnih in posledično družbenih sprememb. Moški model življenja je osnovan na akciji, na stalni produktivnosti. Želele smo se emancipirati, kar je prav, želele smo izničiti razliko med spoloma, kar je v teoriji možno, v praksi pa privede do velike zmede. Danes si včasih nadejamo, da smo skoraj vsemogočne, družba nas ukaluplja v bolno podobo vsemogočne osebe, ki v sebi združuje vse: odlično mater in ženo, igrivo, skrbno, pozorno, gorečo predano družinsko bitje, obenem natančno in vestno profesionalko, logično stalno ažurirano, kajpak naitreniranega telesa, mladostnega videza in z neizmerno dozo energije. Pa še umirjeno in nasmejano. Spominjam se strokovnjakinje, ki mi je

nekoč dejala, naj mogoče kdaj raziščem največji tabu današnje družbe: ženske, ki so prišle do take skrajnosti, da so ubile lastnega otroka. Vsem nam se ob tem nagonsko zvije vse, od misli do vseh življenjskih organov, ki jih premoremo. In vendar gre za realnost, ki presega 0,00-ni odstotek. Nasprotno: odstotek takih, povsem zmedenih žensk, je veliko višji, do take mere, da so v Franciji ustanovili posebno kliniko za matere v globoki poporodni depresiji. Hud ekstrem, ki kaže, kako je pritisk na odličnost zelo občuten. Ženske, ki si odtegujejo ogromno ur spanja, da opravijo vse,

za kar mislijo, da so same odgovorne; ženske, ki so se izgubile v vrto-glavem združevanju v sebi dveh svetov: odličnosti moške akcije in večne produktivnosti ter ženske težnje po varovanju, skrbni, ustvarjalnosti. Kdaj sploh izražamo lastne misli, lasten pogled na svet? V kolikšni meri nam uspe izražati določeno stisko? Kdaj

sploh nam uspe začutiti v sebi sanje iz dekliških let? Moški del v naši ženski duši je gotovo naveličan vseh stavkov o "pritisku na odličnosti" (ki si ga same, povsem neumno, natovorimo...), o "ureditvi sveta po moški meri" ipd., in vendar smo ženske vedno bolj ujeve v neki stalni vihar, v teku iz ene vloge v drugo, brez premora. Če imamo srečo, nam uspe v množici uzreti življenjskega sopotnika, ki nas stalno in brezpogojno (in praktično!) podpira v iskanju sebi lastne poti ter se ne boji našega stalnega iskanja. Če imamo še večjo srečo, potem nam je uspelo takega partnerja ustvariti tudi v lastni duši, glas, ki nam bo vedno govoril o zaupanju sebi.

Prejeli smo

Trdovratni ostanki necivilizacije

Ko gledam razne oddaje na nacionalnih TV SLO in seveda tudi na bolj kulturno-civilizacijsko primitivnih komercialnih TV hišah, kot so POP in Kanal "A" TV, zaznamam zelo pogosto površno prevajanje iz drugih jezikov v slovenske podnapise, tako da mora gledalec sam smiselno popravljati napake pri branju podnapisov, če je seveda tega sposoben. Res je to zanemarljiva pomanjkljivost, ko gre za razne plehke populistične nadaljevanke španskega ali anglosaškega porekla ter risanke za otroke (te so sicer od navedenih vsaj pedagoško pomembne, zato bi morale biti bolj pozorno prevajane), namenjene bolj primitivnim poslušalcem. Nedopustljivo pa je, da se te napake ponavljajo tudi v zelo zanimivih in vrhunskih oddajah leposlovnega, zgodovinskega ali umetniškega značaja, namenjenih poznavalcem in navdušencem tematik, kjer so prevajane misli tujih osebnosti in komentatorjev iz originalnih jezikov, pri katerih je treba biti pozorni na vsako besedo glede na tematiko, ki ni populistična, a žal nepamnjiva za široko plast proletarske populacije, ki pa zavestno zazna določene nepravilne prevode in si jih zapomni kot "pravilne", čeprav to niso. Pravzaprav sem napisal o tem to malo kritiko zaradi le dveh "napak" v dveh različnih oddajah, ki pa to prav do groba ponazarjajo. Prva "napaka", ki je bolj "pišmeuharska" kot hotena (tu se prepozna nezainteresiranost odgovornega za podnapise za to za Slovence pomembno oddajo), je bila izražena v nepravilnem napisu priimka italijanskega publicista Rumiza (v pod-

napisu RUIZ), ki je bil omenjen v oddaji, posvečeni našemu pisatelju Borisu Pahorju na RAI TV, pri predstavitvi njegove v italijanščino prevedene knjige Nekropola, namenjene italijanski javnosti (prvič v zgodovini v tako odmevni oddaji), ki je bila vsaj dvakrat ponovljena na naši nacionalki, kar je hvalevredno, saj je dogodek velikega promocijskega pomena za slovensko kulturo in zgodovino. Priporočljivo bi bilo, da se tudi v arhivski kripti napaka popravi.

Druga "napaka", ki pa ni bila nehotena ali "pišmeuharska", ampak ostanek dobe necivilizacijskih prijemov pri nas na vseh področjih, posebno še pri zgodovinskih temah, je bil prevod besedila italijanskega arheologa, ki je govoril na TV SLO o lepi slovenski razstavni promociji egiptološke arheološke znanosti v Ljubljani, kot izjemnem primeru kvalitetne predstavitve te arheološke tematike pri nas. Razumljivo je govornik omenjal razne dobe faraonskih dinastij v časovnem zaporednem šteju, kot je v praksi v znanstvenem svetu že 2000 let, z navedbo obdobja pred Kristu-

som ali po Kristusu. Seveda so naši prevajalci bili posebno pozorni, da ne bi podnapis bil v pravem prevodu tujega govorca "pr. Kr.", ampak v ideološki

spakedranki "pr. n. št.", ki je samo v Sloveniji še vedno uporabljana tudi v učnih programih zgodovine, kljub uradnemu odpravljanju (prepočasemu in neučinkovitemu) ideoloških značilnosti dolgoletne enournne blaznosti.

Če so napake prevajalcev in nepozornosti nekaj vsakdanjega pri prevodih tujih besedil v slovenščino in nehotene napake oz. nerodnosti tudi do neke mere oprastljive, posebno v plitkih oddajah, je pa pozornost ideološkega značaja nepogrešljiva in niti slučajno se ne bodo spozabili ali naredili napako pri ideoloških indoktriniranih zapovedih mračnjaka enoumja, da bi prevedli pravilno že v podzavesti prepovedane določene besede. Pri določenih izrazih niso dovoljene "napake", četudi iz korektnosti do gosta bi morali biti pravilno prevedeni. Smo pač še vedno hibridni Evropejci.

Pavel Ferljuga

KRMIN Turistično-kulturna pobuda

V postelji z umetnostjo

V Krminu, upravnem središču italijanskega dela Brd, je združeno Judrio z občino Krmin napovedalo projekt V postelji z umetnostjo – A letto con l'arte in predstavilo istoimensko knjižno publikacijo. Uradno odprtje turistične poti, ki se vije z italijanske na slovensko stran Brd, je bilo v petek, 14. marca, v krminski palači Locatelli.

Predstavljena je bila turistična pot, ki bo povezovala deset lokacij, predvsem turistične kmetije, ki bodo v svojih prostorih omogočile razstavo del dvanajstih

varjalcev in hkrati velikega števila umetnikov na kakem območju ne srečamo nikjer druge", zatrjuje Pauletto. Dodal je še, da v umetnosti širše okolice Brd najdemo podobno sporočilo kot pri vinu s tega območja, saj sta raznolikost in kakovost vrst (vinskih in umetniških) vrhunski. Takega mnenja je bil tudi krminski odbornik za turizem, Giorgio Cattorin.

Doslej so se mnoge furlanske turistične iniciative, ki so povezovala vino in umetnost, ustavile ob državni meji s Slovenijo. "Tokrat je drugače", je povedal

lekov priključili k projektu. Ne nazadnje so mnogi avtorji stari znanci kolonij in razstav na naši domačiji".

Pobudo V postelji z umetnostjo gostijo:

Tana dei Ghiri – Krmin, Italija (prenočišča); turistična kmetija Edi Keber – Krmin, Italija; Golf Club v Špezevem – Koprivno Italija; La Subida restauracija "Al Cacciatore" – Krmin, Italija (turistična kmetija); Terre e Vini pri gospe Eldi Felluga – Bračan pri Krminu, Italija (turistična kmetija); turistična kmetija Russiz Superiore – Roberto Felluga – Ku-

umetnikov, ki živijo in ustvarjajo na goriškem čezmejnem prostoru. Odprtje razstave je bilo ista dan v krminskem muzeju Torviscosa. O njih je umetnostni kritik Giancarlo Pauletto dejal, da so izbranci med ustvarjalci na območju, ki v primerjavi z ostalimi območji severne Italije in Slovenije izstopa po izjemni raznolikosti slogov, kakovosti avtorjev in ne nazadnje po številu aktivnih umetnikov. "Tako velike kakovosti posameznih ust-

Joško Sirk, eden od nosilcev vrhunske gostinske ponudbe v tem delu Italije. "Čas je za dodaten trud in prebujanje na obeh straneh državne meje. Ta iniciativa je ena od mnogih, ki smo si jih zadali pri zaokrožanju ponudbe na celotnem območju, ne glede na državno mejo". Podobno razmišlja tudi eden od slovenskih gostiteljev akcije, Aleks Klinec: "Že deset let tudi sami vztrajamo s podobnimi akcijami, zato smo se brez pomis-

prvno, Italija; turistična kmetija Borgo S. Daniele – Krmin, Italija; turistična kmetija Movia – Ceglo, Slovenija; turistična kmetija Ščurek – Plešivo, Slovenija; turistična kmetija Klinec – Slovenija. Seznam umetnikov razstavljalcev: Alfred De Locatelli, Etko Tutta, Paolo Figar, Franco Dugo, Giancarlo Doliac, Giorgio Vassori, Mario Palli, Klavdij Palčič, Patrizia Devide', Rudi Skočir, Maurizio Frullani, Carlo Sclauzero.

Napoved predsednika uprave družbe Hit Nika Trošta

Nova Gorica turistično mesto z manj igralništvom

Predsednik uprave družbe Hit v Novi Gorici Niko Trošt se je v preteklih dneh srečeval s časnikarji in jim pojasnjeval novo strategijo omenjene velike družbe za igralništvo, potem ko so opustili projekt o gradnji igralniškega megazabavišča, ki bi ga razvili skupaj z ameriško družbo Harrah's Entertainment. Zatrjeval je, da bo Hit z velikimi vlaganji v turistično mesto. V njem naj bi bilo manj igralništva, kot pa so ga načrtovali oz. predvidevali doslej.

V središču mesta bodo nasproti igralnice Perla zgradili poslovno-kongresni center in nov hotel s 300 in 400 sobami ter dvorano s 1.500 sedeži. Zagotovili bodo tudi vrhunsko trgovsko ponudbo. V načrtu je tudi gradnja dvoetažne parkirne hiše, s čimer bi reševali vedno večje težave v prometu. Poleg tega bo Hit pomagal uresničiti zamisel, da bi območje ožjega mestnega jedra med Perlo in novim poslovno-kongresnim centrom povezali s

hotelom Park, tako da bi v osrednjem delu Nove Gorice ustvarili sprehajališče z veliko zelenja ter ponudbo trgovin, okrepčevalnic in drugih lokalov, ki bi privlačili domače in tuje goste.

Koordinacija za omejevanje igralništva, ki je civilnodružbena organizacija, pa tudi po opustitvi projekta o velikem igralniško-zabaviščnem centru ohranja pridržke glede igralništva. Njen predstavnik Bogdan Vidmar, svetovalni delavec

na Skofjski gimnaziji v Vipavi in župnik v Podragu, je o tem dejal: "Hit in igralniška industrija nasploh pričakuje omilitev zakonodaje in ministrstvo za finance je tak predlog tudi pripravilo. Igralniška industrija očitno pričakuje še ugodnejše obdavčenje svoje dejavnosti od predlaganega in še več možnosti za prirejanje iger na srečo. V naši koordinaciji pa smo prepričani, da se je treba obrniti v čisto drugo smer: da je potrebno zakonodajo zaostri, saj že sedaj, denimo, ni poskrbljeno za problematične in patološke hazarderje. V Sloveniji ni niti ene specializirane zdravstvene ustanove za zasvojenost z igrami na srečo, čeprav smo po številu igralnic na prebivalca na prvem mestu v Evropi. Poseben problem je reklamiranje igralništva, kjer ni nobenih opozoril na nevarnosti, ki jih prinaša. Vsi dajejo na nek način koncesijo za to, da neke odprejo igralnico. Očitno se kristjani ne znajo iti demokracije".

M

Utemeljena razsodba Evropskega sodišča

Samo parmezan iz Parme lahko nosi to ime

Sodišče Evropskih skupnosti je minuli teden sprejelo razsodbo, s katero potrjuje, da lahko ime parmezan zakonito uporabljajo le proizvajalci sira v okolici italijanskega mesta Parma. Tamkajšnji sirarji to po vsem svetu znano vrsto sira proizvajajo že okoli 800 let, je poročala ameriška tiskovna agencija AP.

Sodišče je tako v primeru, katerega začetek sega v leto 2003 in ga je sprožila Evropska komisija, obsodilo Nemčijo, ker je dopuščala prodajo neizvirnega parmezana. S tem je namreč Nemčija kršila pravni red EU s področja zaščite kmetijsko-živilskih proizvodov z geografskim poreklom, ki je ime parmezan oziroma parmigiano reggiano rezerviral zgolj za tiste sire, ki jih v skladu s točno določenimi specifikacijami proizvedejo v omejenem geografskem območju v Italiji.

Nemška stran se je na sodišču zagovarjala, da je parmezan generično ime za trde, drobljive sire, ki ga pogosto naribamo na posamezne jedi, in ga tako ni mogoče razglasiti za italijansko posebnost. Sodišče se s to razlago ni strinjalo in je pojasnilo, da je jasno razvidno, da ime parmezan izvira iz imena

parmigiano reggiano. Konzorcij proizvajalcev sira parmigiano reggiano je razsodbo sodišča pozdravil in jo označil za "zmago za vse proizvajalce in potrošnike".

Nemčija ne bo deležna nobene kazni, vendar bodo nemški proizvajalci zdaj morali spremeniti ime svojega sira. Po navedbah nemškega združenja mlekarstva

na". Obenem so v nemškem združenju pripomnili, da italijanski proizvajalci že desetletja pod imenom parmezan izvažajo sir različnih izvorov.

Evropsko sodišče je še odločilo, da mora Italija sama poskrbeti za nadzor nezakonite uporabe imena parmezan v Nemčiji in o tem obveščati pristojne nemške organe. Predstavniki slednjih so pojasnili, da se je to že zgodilo. Parmigiano reggiano in zelo podobni sir grana padano sodita med najbolj kopirane italijanske proizvode na svetu. V Braziliji tovrsten sir prodajajo kot parmesao,

industrije bo razsodba sicer prizadela le manjše število nemških proizvajalcev, ki letno proizvedejo okoli 10.000 ton "parmeza-

v Argentini kot regiano, na Kitajskem kot parmeson, v Severni Ameriki pa kot parmesan.

STA

SDGZ - SERVIS

Privatizacija zgradb v lasti podjetij do konca meseca

Slovensko deželno gospodarsko združenje obvešča, da je med novostmi letošnjega finančnega zakona tudi možnost za podjetnike, da kot fizične osebe lahko "odkupijo" zgradbe in stanovanja, ki so last podjetja. Prenos lastnine nepremičnin v privatno uporabo je možna za individualna podjetja, ki so uporabljala podjetniške zgradbe ("immobili strumentali") dne 30. no-

vembra 2007. Vsi ti lahko zgradbe "privatizirajo" do 30. aprila, nato morajo do 31. julija plačati nadomestni davek v višini 10% na razliki med katastrsko in davčno vrednostjo. Če si je podjetje ob nakupu odštelo tudi davek IVA, mora ob "privatizaciji" plačati tudi davek IVA v višini 6% (namesto 20%). Nadomestni davek podjetje lahko plača na obroke, in sicer 40% do 31. julija, 30% do 16. decembra in

30% do 16. marca 2009. Na drugi in tretji obrok se obračunajo 3% letne obresti. Za vsa ostala pojasnila o ugodnosti in koristnosti te možnosti se lahko zainteresirani obrnejo na podjetje Servis v Trstu, ul. Cicerone 8, tel. 04067248. "Privatizacija" nepremičnin pride v poštev predvsem za podjetnike, ki nameravajo v kratkem zaključiti dejavnost, saj na tak način prihranijo precej davkov.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskovnikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 22. aprila, ob 14. uri.

Zanimivi lastniški premiki

Ford prodal Jaguar in Land Rover indijski Tati

Ameriški avtomobilski koncern Ford Motor je v skladu s pričakovanji potrdil, da bo blagovni znamki Jaguar in Land Rover prodal indijskemu avtomobilskemu proizvajalcu Tata Motors. Do prenosa blagovnih znamk pod okrilje Tati bo predvidoma prišlo konec drugega četrtletja. Tata Motors bo za omenjeni britanski blagovni znamki odštel 2,3 milijar-

de dolarjev (1,48 milijarde evrov). Fordu bo sicer na koncu ostalo 1,7 milijarde dolarjev (1,09 milijarde evrov), saj bo 600 milijonov dolarjev (385 milijonov evrov) namenil pokojninskemu skladu omenjenih družb. Ford je sicer za prevzem Jaguarja leta 1989 odštel 2,5 milijarde dolarjev, za Land Rover pa je leta 2000 plačal 2,7 milijarde dolarjev. Ford bo torej s prodajo iz-

tržil občutno manj, kot je moral odšteti za nakup Jaguarja in Land Roverja.

Pripravljenosti na takšno odločitev botruje tudi dejstvo, da se je Ford znašel v neroznatih finančnih razmerah, zaradi česar se želi prestrukturirati in osredotočiti na svoje glavne blagovne znamke, je poročala ameriška tiskovna agencija AP. Družba Tata Motors bo sicer z nakupom okrepila svoj položaj na globalnem trgu, Jaguar in Land Rover pa bosta prišla do nujno potrebnega kapitala za osvežitev in širitev svoje ponudbe. Ob tem v Tati zatrjujejo, da ne pričakujejo opaznejših sprememb v vidiku zaposlitve v Jaguarju in Land Roverju.

Po uspešni vrnitvi SSk v deželni svet

Iskrena zahvala volilkam in volilcem

V imenu goriškega dela Slovenske skupnosti izrekam zahvalo vsem volilkam in volilcem, ki so na deželnih volitvah podprli stranko in njene kandidate. Podpora, ki jo je stranka dobila, je pomembna spodbuda za nadaljnje delovanje pri uveljavljanju narodnih in jezikovnih pravic slovenske narodne skupnosti na Goriškem, za gradnjo sožitja in prepotrebni razvoj čezmejnega sodelovanja. Dosežen je bil nadvse pomemben cilj: vrnitev Slovenske skupnosti v deželni svet s svojim imenom in simbolom. S tem so se SSk in njeni volilci na najprimernejši način oddolžili pokojnemu Mirku Špacapanu, ki je pripravil teren za ta strankin uspeh. Novoizvoljenemu deželnemu svetniku Igorju Gabrovcu gredo iskrene čestitke in voščila za dobro ter uspešno delo. Podčrtati gre dejstvo, da uspeh nalaga celotni

Igor Gabrovec

stranki še dodatno odgovornost, saj je izvolila kandidata na listi, ki je, na podlagi deželnega volilnega zakona, izraz slovenske narodne skupnosti (lista di espressione della minoranza slovena).

Na Goriškem je lista Slovenske skupnosti dosegla dobro uveljavitev. Prejela je 1780 glasov, kar predstavlja 2,50% na pokrajinski ravni. To potrjuje pomembnost stranke na teritoriju in je primerena nagrada za delo, ki ga izvolje-

ni predstavniki SSk stalno in aktivno izvajajo pri javnem upravljanju (deželni prispevki za Štandrež in Števerjan, popravilo ceste v Štmavru, konstruktivna drža v doberdopskem občin-

Mirko Špacapan

schem svetu, zavzemanje za kmetijsko namakanje v Sovodnjah ipd.).

To je tudi rezultat, na podlagi katerega je potrebno zavestno nadaljnje delovanje slovenske stranke. Naslednje leto čaka

stranko in slovensko narodno skupnost nova volilna preizkušnja. Potekale bodo namreč občinske in evropske volitve, v luči katerih se bo potrebno primerno pripraviti. Spričo pozitivnega rezultata, povezave med SSk in Demokrasko stranko, bo potrebno preveriti možnosti sodelovanja na lokalni ravni, na podlagi že preizkušenega modela, ki se je uspešno uveljavil na Tržaškem. Prav gotovo je na Goriškem nekoliko drugačna situacija, spričo katere obstajajo različni pogledi, vendar je tudi precej skupnih točk, ki zadevajo pravice in koristi celotne narodne skupnosti, za katere si je treba skupno zavahati rokave.

Slovenska skupnost je v prejšnjem obdobju uspešno uveljavila model sodelovanja preko federativnega dogovora s tedanjo Marjetico. Ta je omogočil obojestransko korist in vidne uspehe. Primeren je bil tudi zaradi tega, ker je bila omogočena enakovredna raven med dvema političnima dejavnikoma, v spoštovanju avtonomije obeh. Mogoče bi bilo vredno razmisliti o nečem podobnem.

Slovenska skupnost
V. d. pokrajinskega tajnika
Julijan Čavdek

Komentar Nujen povolitveni razmislek

Navada je, da se po volitvah delajo obračuni, zmagovalci so po navadi zadovoljni, poraženci seveda manj, za vse pa je potreben pogled nazaj, da bi lahko danes razmislili, kako bomo jutri lepše stopili naprej. Sicer je to lahko samo lepa fraza, a to ni, če pogledamo izid minulih deželnih volitev, na katerih smo izvolili samo dva deželna svetnika, v minuli zakonodajni dobi pa smo jih imeli pet. Neumno bi bilo pričakovati, da jih bomo vedno imeli pet, a na tri, štiri smo le računali, vsaj tisti, ki nam ni vseeno, kako gredo volitve. Prepričan sem, da kažejo volilni izidi za deželo vsaj dve stvari: dejstvo, da smo Slovenci neenotni glede skupnega političnega nastopa (nič novega pod soncem!) in pa dejstvo, da bosta SSO in SKGZ morala v naslednjih petih letih igrati spet ključno in predvsem pa zelo aktivno vlogo v politiki.

Ja, v politiki, kajti o paritetnem odboru, recimo, ni ne duha ne sluha že nekaj mesecev; nasploh se zdi, kot da bi bilo pri nas že vse urejeno, a vemo, da to ni. In tu je še dekret o vidni zaščiti za našo narodno skupnost po raznih občinah naše dežele, ki ga bo

moral (???) podpisati novi deželni guverner. Pravijo, da ne bi smelo biti težav. Videli bomo. Volitve so pokazale predvsem to, da je v naši manjšini največji razkol glede dejstva, da se nekateri ogrevamo za zbirno stranko, drugi pa za nastop v italijanskih pretežno levo usmerjenih strankah. Vsi imamo razloge za in proti, dejstvo pa je, da se nam tokrat računica ni izšla.

Drug drugega poučujemo, kako zmoten je drugačen način od našega, a dejstvo je, da se nam računica ni izšla, kar samo po sebi kliče k bolj umirjenemu in treznejšemu dialogu. In prav tu sta SSO in SKGZ na potezi, ker lahko obe krovni organizaciji naredita zares veliko. In pustimo ob strani parole o dostojanstvu in etiki in morali in podobnih visokoletečih besedah, ki pri iskrenih pogovorih niso potrebne.

Če gre seveda za iskrene pogovore, za iskanje skupnih rešitev, ki bi imele za posledico večje in tesnejše sodelovanje. Če pa gre za pogovore, kjer vsi držijo figo v žepu po načelu: "Kdo bo koga, samo vprašanje je kdaj!", potem raje ostanimo tam, kjer smo zdaj. Ni sicer dober obet za prihodnost, a vsaj nekaj je.

JUP

Na nedavnem zasedanju izvršnega odbora SSO

Razprava o stanju in delovanju članic

Na zadnjem zasedanju izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij, ki je potekal v Gorici v sredo, 16. aprila, so odborniki razpravljali o stanju in delovanju članic ter o njihovih potrebah. Razni odborniki so se udeležili občnih zborov in s tem udeležili bližino krovne organizacije v članjenim ustanovam in društvom naše narodne skupnosti. To se bo še nadaljevalo v naslednjih

dneh, saj je napovedanih kar nekaj občnih zborov. Med glavnimi vprašanji, s katerimi se naše ustanove in društva ukvarjajo, je finančna razpoložljivost, kateri bo potrebno, v prihodnje, nameniti večjo pozornost in bolj strokoven pristop.

Predsednik Drago Štoka je odbornike seznanil s pobudami, ki se pripravljajo ob praznovanju 500-letnice rojstva Primoža Trubarja. V ta

namen je bilo sklicano koordinacijsko srečanje, da bi bile razne pobude usklajene. Janez Povše je napovedal dve pobudi, ki se pripravljata na Goriškem in ki bosta obeležili prisotnost in delovanje Primoža Trubarja na tem prostoru. Ena bo v Sovodnjah pri Rubijskem gradu, druga pa v Gorici pri Raštelju. Za slednjo je odgovorna goriška občinska konzulta za Slovence.

V nadaljevanju je izvršni odbor SSO obravnaval tudi izide političnih in deželnih volitev, ki so potekale 13. in 14. aprila. Izid je postal Italijo in našo deželo FJK v novo situacijo, kjer ima desna opcija trdno večino. Hudo oslabljena je iz volilne preizkušnje izšla leva sredina. Na novo politično stanje v

državi in deželi pa se bo morala sedaj primerno pripraviti celotna slovenska narodna skupnost in iskati primeren dialog, da se nadaljujejo izvajanja zakonov, ki Slovencem zagotavljajo pravice in normalen družbeni razvoj. Izvršni odbor SSO je z zadovoljstvom sprejel izvolitev Tamare Blažina v senat ter Igorja Gabrovca (SSK) in Igorja Kocijančiča (Mavrična levica) v deželni svet.

Med razpravo je bil podčrtan izjemen uspeh edine slovenske stranke, Slovenske skupnosti, ki je pressegla potreben 1% in si zagotovila svojega predstavnika v deželnem svetu. Po petnajstih letih se tako simbol in ime Slovenske skupnosti vrača na glavno deželno politično

prizorišče, kar predstavlja pomemben dosežek za celotno narodno skupnost. To je tudi primerno dopolnilo v deželnem svetu, ki tako bolj odraža to, kar je celotna deželna stvarnost. Ta uživa statutarno posebnost zaradi prisotnosti slovenske narodne skupnosti, zato je prav, da ima v deželnem svetu prostor slovenski politični subjekt.

V uspehu, ki ga je zabeležila stranka SSK, katero je SSO javno podprl v volilni kampanji, gre podčrtati še posebno pozitiven rezultat v videmskem volilnem okrožju. Tudi to je znak, da je kljub težavam na Videmskem in v Benečiji še veliko možnost za razvoj slovenske narodne skupnosti.

Svet slovenskih organizacij

Zahvala

Kot kandidat stranke Slovenska skupnost se zahvaljujem vsem volilkam in volilcem, ki so v doberdopski občini in tudi na tržiškem območju volili našo listo ter s tem pripomogli k dosežku potrebnega odstotka glasov za izvolitev deželnega svetnika. Posebno pa se zahvaljujem vsem, ki so oddali preferenčni glas zame, kar zelo cenim. Delo v javni upravi se tako nadaljuje in ne smemo dovoliti, da nam črni oblaki zasenčijo upanje v boljšo prihodnost. Hvala vsem iz srca.

Kandidat SSK in načelnik svetniške skupine "Skupaj za bodočnost", Dario Bertinazzi

Zasedanje izvršnega odbora SKGZ

O izidih volitev in strategiji za prihodnost

Volilni izidi parlamentarnih in deželnih volitev so bili predmet poglobljene ocene Izvršnega odbora SKGZ, ki se je sestel prejšnji teden v Trstu. Nepričakovan razplet, predvsem kar zadeva Deželo FJK, zahteva od slovenske narodne skupnosti poglobljeno analizo nastalega položaja.

Deželni predsednik Rudi Pavšič je izpostavil scenarij, ki se odpira po spremembah, ki jih je prinesla volilna preizkušnja. Dejstvo, da predstavniki Mavrične levice niso dosegli praga za vstop v parlament, vidna porast, ki jo je Severna liga zbrala na severu in tudi v naši deželi, predvsem pa poraz Illyjeve koalicije v deželi FJK, lahko predstavljajo drugačna izhodišča, kar zadeva odnos vsedravnih in krajevnih inštitucij do naše skupnosti. Odpira se novo obdobje, ki nosi v sebi tudi neznanke in ustvarja upravičeno zaskrbljenost glede nadaljnjega uveljavljanja pravic za našo skupnost.

SKGZ je mnenja, da bo potrebno čim prej stopiti v stik tako z novimi predstavniki rimske vlade kakor tudi z novo deželno večino in s samim predsednikom Ton-

dom, da se nadaljuje pozitiven trend, ki ga je naša skupnost zabeležila v zadnjih dveh letih Prodijeve vlade in v petletnem obdobju v deželi FJK pod vodstvom leve sredine in predsednika Riccardo Illyja. Pravice manjšin sodijo med prioriteta vprašanja tega prostora in tudi od pravega odnosa do manjšinskih vprašanj sta odvisni nadaljnje dogovarjanje in načrtovanje med državami tega strateškega območja nove Evrope.

Predsednik Pavšič je naglasil potrebo, da se mora naša skupnost opremiti s strategijo ob nastalem položaju, strniti svoje vrste okoli nekaterih prioritarnih vprašanj in resno analizirati razloge za nekatere volilne neuspehe. Potrebni so večje dogovarjanje med različnimi subjekti, prodronejša strategija, večji stik s teritorijem in manj konfliktnosti. Izidi volitev so še ostreje izpostavili večkrat izraženo potrebo SKGZ po manjšinskem zastopstvu, ki bi znalo strateško in prioritarno izbirati in odločati. Nastanek novih političnih subjektov zahteva tudi od naše skupnosti, da opusti stare in nekoristne delitve in da

išče skozi dialog sintezo in učinkovito nastopanje.

Na seji Izvršnega odbora, katere se je udeležil tudi novoizvoljeni deželni svetnik Igor Gabrovec, so si bili edini v ugotovitvi, da v zdajšnjem slovenskem zastopstvu in organizaciji. In prav pristopi rimske in deželne vlade do teh vsebin bodo močan pokazatelj, kako desnosredinski izvršni obla-

ni izid volitev je bil podčrtan izjemen uspeh edine slovenske stranke, Slovenske skupnosti, ki je pressegla potreben 1% in si zagotovila svojega predstavnika v deželnem svetu. Po petnajstih letih se tako simbol in ime Slovenske skupnosti vrača na glavno deželno politično prizorišče, kar predstavlja pomemben dosežek za celotno narodno skupnost. To je tudi primerno dopolnilo v deželnem svetu, ki tako bolj odraža to, kar je celotna deželna stvarnost. Ta uživa statutarno posebnost zaradi prisotnosti slovenske narodne skupnosti, zato je prav, da ima v deželnem svetu prostor slovenski politični subjekt. V uspehu, ki ga je zabeležila stranka SSK, katero je SSO javno podprl v volilni kampanji, gre podčrtati še posebno pozitiven rezultat v videmskem volilnem okrožju. Tudi to je znak, da je kljub težavam na Videmskem in v Benečiji še veliko možnost za razvoj slovenske narodne skupnosti.

Ravno tako je pomembno, da čim prej stečejo vsi postopki, ki jih predvideva novi deželni zakon za slovensko manjšino in da se ustvarijo vsi pogoji (predvsem s finančnega vidika) za nemoteno delovanje naših ustanov in organizacij. In prav pristopi rimske in deželne vlade do teh vsebin bodo močan pokazatelj, kako desnosredinski izvršni obla-

nizaciji, SSO in SKGZ, prevzeti pobudo ter ustvariti stalen in konstruktiven dialog z Rimom in našo deželo. Po drugi strani pa bosta morali še tesneje sodelovati z vsemi tistimi nam naklonjenimi politikami, v prvi vrsti z obema slovenskima deželnima svetnikoma in s senatorko Tamaro Blažina.

Slovenska kulturno-gospodarska

Renzo Tondo

Riccardo Illy

sti nameravata obravnavati manjšinsko vprašanje. Predsednik Pavšič je bil mnenja, da bosta morali prav krovni orga-

zveza se zahvaljuje vladnemu podtajniku Milošu Budinu ter svetnikom Bruni Zorzini, Igorju Dolencu in preminulemu Mirku

Špacapanu za njihovo stalno in konkretno pomoč, ki so jo izkazali naši narodni skupnosti.

V nadaljevanju seje so se člani Izvršnega sveta seznanili z delom posebne delovne skupine (Slori, SKGZ in SSO), ki je nastala z namenom, da zariše razvojne perspektive zamejskega raziskovalnega inštituta. Na seji so bili mnenja, da je treba to delo nadaljevati in na podlagi predlogov, ki se bodo izoblikovali, se tudi kadrovsko opremiti.

Pred nedavnim je potekala skupščina SSG, na kateri so podali oceno o delu, uspehih in težavah znotraj naše osrednje gledališke ustanove. SKGZ je mnenja, da tudi spričo novih politično-upravnih scenarijev bo potrebno ustvariti vse pogoje, da naše ustanove, začeni pri tistih največjih, ne zaidne v določene finančne težave in da delujejo na podlagi razpoložljivih sredstev. Po drugi strani pa je naloga politike, da poišče instrumente in rešitve, da je našim ustanovam zagotovljen obstoj in razvoj.